

Dokument na rokovanie

A9-0151/2024

22.3.2024

*****I**

SPRÁVA

o návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie trhu s elektrinou v Únii
(COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077B(COD))

Výbor pre priemysel, výskum a energetiku

Spravodajca: Nicolás González Casares

Označenie postupov

- * Konzultácia
- *** Súhlas
- ***I Riadny legislatívny postup (prvé čítanie)
- ***II Riadny legislatívny postup (druhé čítanie)
- ***III Riadny legislatívny postup (tretie čítanie)

(Typ postupu závisí od právneho základu navrhnutého v návrhu aktu.)

Pozmeňujúce návrhy k návrhu aktu

Pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu v dvoch stĺpcoch

Vypustenia sa označujú hrubou kurzívou v ľavom stĺpci. Nahradenia sa označujú ***hrubou kurzívou*** v oboch stĺpcoch. Nový text sa označuje hrubou kurzívou v pravom stĺpci.

Prvý a druhý riadok záhlavia každého pozmeňujúceho návrhu vymedzujú príslušnú časť v návrhu aktu predloženého na prerokovanie. Ak sa pozmeňujúci návrh týka platného aktu, ktorý sa má návrhom aktu zmeniť, záhlavie navyše obsahuje tretí riadok uvádzajúci platný akt a štvrtý riadok uvádzajúci príslušné ustanovenie tohto aktu.

Pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu v podobe konsolidovaného textu

Nové časti textov sa označujú ***hrubou kurzívou***. Vypustené časti textu sa označujú symbolom **■** alebo sa prečiarkujú. V prípade nahradenia sa nový text vyznačí ***hrubou kurzívou*** a nahradený text sa vymaže alebo sa prečiarkne.

Čisto technické zmeny, ktoré vykonávajú útvary s cieľom vypracovať konečný text, sa však nevyznačujú.

OBSAH

	strana
NÁVRH LEGISLATÍVNEHO UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU.....	5
PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE.....	70
STANOVISKO VÝBORU PRE HOSPODÁRSKE A MENOVÉ VECI	72
LIST VÝBORU PRE ROZPOČET	91
LIST VÝBORU PRE VNÚTORNÝ TRH A OCHRANU SPOTREBITEĽA.....	95
POSTUP – GESTORSKÝ VÝBOR.....	100
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	101

NÁVRH LEGISLATÍVNEHO UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie trhu s elektrinou v Únii (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077B(COD))

(Riadny legislatívny postup: prvé čítanie)

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh Komisie pre Európsky parlament a Radu (COM(2023)0148),
 - so zreteľom na článok 294 ods. 2 a článok 194 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v súlade s ktorými Komisia predložila návrh Európskemu parlamentu (C9-0049/2023),
 - so zreteľom na článok 294 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru zo 14. júna 2023¹,
 - so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov z 5. júla 2023²,
 - so zreteľom na predbežnú dohodu schválenú gestorským výborom podľa článku 74 ods. 4 rokovacieho poriadku a na záväzok zástupcu Rady, vyjadrený v liste z 22. decembra 2023, schváliť pozíciu Európskeho parlamentu v súlade s článkom 294 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na rozhodnutie Konferencie predsedov z 21. februára 2024 povoliť Výboru pre priemysel, výskum a energetiku rozdeliť legislatívny postup a pristúpiť k predloženiu dvoch samostatných konsolidovaných textov na posúdenie v pléne,
 - so zreteľom na článok 59 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodárske a menové veci,
 - so zreteľom na listy Výboru pre rozpočet a Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa,
 - so zreteľom na správu Výboru pre priemysel, výskum a energetiku (A9-0151/2024),
1. prijíma nasledujúcu pozíciu v prvom čítaní;
 2. žiada Komisiu, aby mu vec znovu predložila, ak nahrádza, podstatne mení alebo má

¹ Ú. v. EÚ C 293, 18.8.2023, s. 112.

² Ú. v. EÚ C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52023AR2118>.

v úmysle podstatne zmeniť svoj návrh;

3. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila túto pozíciu Rade, Komisii a národným parlamentom.

Pozmeňujúci návrh 1

POZMEŇUJÚCE NÁVRHY EURÓPSKEHO PARLAMENTU*

k návrhu Komisie

SMERNICA

EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/...

Z ...,

ktorou sa menia █ smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie trhu s elektrinou v Únii

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,
so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194 ods. 2,
so zreteľom na návrh Európskej komisie,
po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,
so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru³,
so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov⁴,

* Pozmeňujúce návrhy: nový alebo zmenený text je vyznačený hrubou kurzívou; vypustenia sa označujú symbolom █.

³ Ú. v. EÚ C 293, 18.8.2023, s. 112.

⁴ Ú. v. EÚ C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52023AR2118>.

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom⁵,

⁵ Pozícia Európskeho parlamentu z ... (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z

keďže:

- (1) Od septembra 2021 sa na trhoch s elektrickou energiou pozorujú veľmi vysoké ceny a volatilita. Ako uviedla Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) vo svojom konečnom posúdení koncepcie veľkoobchodného trhu s elektrinou v EÚ z apríla 2022, ide najmä o dôsledok vysokej ceny plynu, ktorý sa používa ako vstup na výrobu elektriny.
- (2) Vystupňovanie ruskej útočnej vojny proti Ukrajine, ktorá je zmluvnou stranou Zmluvy o Energetickom spoločenstve⁶, a súvisiace medzinárodné sankcie od februára 2022 **spôsobili plynovú krízu**, narušili svetové trhy s energiou, vyostřili problém vysokých cien plynu a mali výrazný reťazový vplyv na ceny elektriny. Ruská útočná vojna proti Ukrajine taktiež spôsobila neistotu v súvislosti s dodávkami iných komodít, ako je čierne uhlie a surová ropa, ktoré využívajú zariadenia na výrobu elektriny. To viedlo k ďalšiemu výraznému zvýšeniu volatility cien elektriny. ***K rastu cien elektriny ďalej prispela obmedzená dostupnosť niektorých jadrových reaktorov a nízky objem výroby vodnej energie.***

⁶ Ú. v. EÚ L 198, 22.7.2006, s. 18.

- (3) V reakcii na túto situáciu **Komisia vo svojom oznámení z októbra 2021 s názvom *Boj s rastúcimi cenami energie: súbor nástrojov pre opatrenia a podporu*** navrhla súbor opatrení, ktoré môže **Únia** a jej členské štáty využiť pri riešení bezprostredného vplyvu vysokých cien energie na **odberateľov** v domácnosti a podniky a ku ktorým patrí podpora príjmov, daňové úľavy a opatrenia na úsporu a uskladňovanie **energie** a na posilnenie odolnosti voči budúcim cenovým šokom. Vo svojom oznámení z 8. marca 2022 s názvom REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu načrtla niekoľko ďalších opatrení s cieľom posilniť tento súbor nástrojov a reagovať na rastúce ceny energie. Komisia zároveň 23. marca 2022 zriadila dočasný režim štátnej pomoci, ktorý má umožniť určité subvencie na zmiernenie vplyvu vysokých cien energie.

- (4) Vo svojom oznámení z 18. mája 2022 o pláne REPowerEU Komisia predstavila ďalšie opatrenia zamerané na úsporu energie, diverzifikáciu dodávok energie, **vyšší cieľ energetickej efektívnosti** a zrýchlené zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom znížiť závislosť Únie od ruských fosílnych palív vrátane návrhu zvýšiť cieľ EÚ do roku 2030 pre obnoviteľné zdroje energie na úroveň 45 %. Okrem toho, Komisia vo svojom oznámení z 18. mája 2022 s názvom Krátkodobé intervencie na trhu s energiou a dlhodobé zlepšenia koncepcie trhu s elektrinou – postup, v ktorom stanovila ďalšie krátkodobé opatrenia na boj proti vysokým cenám energie, identifikovala možné oblasti zlepšenia koncepcie trhu s elektrinou a oznámila zámer posúdiť tieto oblasti na účely **zmeny** legislatívneho rámca.

- (5) **S cieľom** urýchlene reagovať na krízu cien energie a na obavy súvisiace s bezpečnosťou dodávok a riešiť prudký nárast cien pre občanov **prijala Únia viacero právnych aktov vrátane nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032⁷, ktorým sa zaviedol** spoľahlivý systém uskladňovania plynu, **nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369⁸, ktorým sa stanovili** účinné opatrenia na zníženie dopytu po plyne a elektrine, **(EÚ) 2022/1854⁹, ktorým sa zaviedli** systémy na obmedzenie cien, aby sa predišlo neočakávaným ziskom na trhoch s plynom aj elektrinou, **a (EÚ) 2022/2577¹⁰, ktorým sa zaviedli** opatrenia na urýchlenie postupov udeľovania povolení pre zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.

⁷ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032 z 29. júna 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokiaľ ide o uskladňovanie plynu (Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 17).**

⁸ **Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2022, s. 1).**

⁹ **Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (Ú. v. EÚ L 261I, 7.10.2022, s. 1).**

¹⁰ **Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra 2022, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 36).**

- (6) Dobře integrovaný trh s **energiou**, ktorý sa opiera o nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999¹¹, (EÚ) 2019/942¹² a (EÚ) 2019/943¹³ a smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001¹⁴, (EÚ) 2018/2002¹⁵ a (EÚ) 2019/944¹⁶, ktoré sa spolu zvyčajne označujú ako balík opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov, umožňuje Únii využívať hospodárske prínosy jednotného trhu s energiou za **každých** podmienok a zároveň zaistiť bezpečnosť dodávok energie a zachovať proces dekarbonizácie, **aby sa dosiahla klimatická neutralita ako cieľ Únie**. Cezhraničným prepojením sa zároveň zaisťuje bezpečnejšia, spoľahlivejšia a efektívnejšia prevádzka elektrizačných sústav **a vyššia odolnosť voči krátkodobým cenovým šokom**.

¹¹ *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1),*

¹² *nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 22),*

¹³ *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54),*

¹⁴ *smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82),*

¹⁵ *smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210),*

¹⁶ *smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).*

(7) *Posilnenie vnútorného trhu s energiou a dosiahnutie cieľov v oblasti klímy a energetickej transformácie si vyžadujú zásadnú modernizáciu elektrizačnej sústavy Únie, aby dokázala zvládnuť rozsiahle navyšovanie kapacity z obnoviteľných zdrojov s variabilitou výrobných objemov v závislosti od počasia a meniace sa vzorce toku elektriny v Únii, ako aj nový odber, napríklad v súvislosti s elektrickými vozidlami a tepelnými čerpadlami. Vnútroštátne aj cezhraničné investície do sú kľúčové pre správne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou vrátane bezpečnosti dodávok. Sú potrebné na prepojenie energie z obnoviteľných zdrojov s odberom v situáciách, keď sú od seba vzdialenejšie, ako to bývalo v minulosti, ako aj z hľadiska dosiahnutia cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky. Každá reforma trhu s elektrinou v Únii by preto mala prispieť k väčšej integrácii elektrizačnej sústavy Únie tak, aby každý členský štát dosiahol mieru elektrickej prepojenosti v súlade s cieľom elektrickej prepojenosti do roku 2030 aspoň na úrovni 15 %, ako sa stanovuje v článku 4 písm. d) bode 1 nariadenia (EÚ) 2018/1999, aby sa táto kapacita prepojenia využívala v čo najväčšej miere v cezhraničnom obchode a aby sa vybuďovala alebo zmodernizovala elektrizačná sústava a infraštruktúra prepojenosti Únie, napríklad v rámci projektov spoločného záujmu Únie stanovených podľa nariadenia (EÚ) 2022/869¹⁷. Všetkým občanom a podnikom Únie by sa mala poskytnúť primeraná prepojenosť, keďže im to môže poskytnúť významné príležitosti pre účasť na energetickej transformácii a digitálnej transformácii Únie. Osobitná pozornosť by sa mala venovať najvzdialenejším regiónom uvedeným v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), v ktorom sa uznávajú ich špecifické obmedzenia a v súvislosti s nimi sa ustanovuje prijatie osobitných opatrení.*

- (8) Súčasná koncepcia trhu s elektrinou zároveň prispela k vzniku nových a inovačných produktov, služieb a opatrení na maloobchodných trhoch s elektrinou, čím sa podporila energetická efektívnosť a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov a rozšíril sa výber s cieľom pomôcť spotrebiteľom znížiť ich faktúry za elektrinu aj prostredníctvom malých výrobných zariadení a vznikajúcich služieb na zabezpečenie riadenia odberu. Kľúčovým prvkom budúcich trhov s elektrinou a elektrizačných sústav v Únii je uznanie a využívanie potenciálu digitalizácie energetického systému, ako je aktívna účasť spotrebiteľov. Zároveň je potrebné rešpektovať rozhodnutia spotrebiteľov, umožniť im využívať výhody rôznych zmluvných ponúk ***a chrániť odberateľov v domácnosti pred vysokými cenami počas energetických kríz.*** ***Integrácia energetického systému sa chápe ako plánovanie a prevádzka energetického systému ako celku, ktorý zahŕňa početné energetické nosiče, infraštruktúry a sektory spotreby, a to ich pevnejším vzájomným prepojením, vzájomnou súčinnosťou a s podporou digitalizácie s cieľom poskytovať bezpečnú, cenovo dostupnú, spoľahlivú a udržateľnú energiu.***
- (9) V kontexte energetickej krízy ■ sa prejavili viaceré ■ nedostatky súčasnej koncepcie trhu s elektrinou ***a neočakávané dôsledky*** vplyvu vysokých a nestálych cien fosílnych palív na krátkodobé trhy s elektrinou, ktoré vystavujú ***odberateľov*** v domácnosti a podniky výrazným a prudkým nárastom cien a následne ovplyvňujú ich faktúry za elektrinu.

- (10) Rýchlejšie zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a čisté flexibilné technológie predstavujú najudržateľnejší a nákladovo najefektívnejší spôsob štrukturálneho zníženia dopytu po fosílnych palivách na výrobu elektriny a na priamu spotrebu, a to prostredníctvom elektrifikácie a integrácie energetického systému. Obnoviteľné zdroje môžu mať vďaka nízkym prevádzkovým nákladom pozitívny vplyv na ceny elektriny v celej Únii a môžu znížiť ■ spotrebu fosílnych palív.
- (11) Vďaka zmenám koncepcie trhu s elektrinou by sa výhody vyplývajúce z rastúceho zavádzania elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a z energetickej transformácie ako takej mali dostať k spotrebiteľom vrátane tých najzraniteľnejších a v konečnom dôsledku by ich mali ochrániť pred energetickými krízami a zabrániť tomu, aby sa v špirále energetickej chudoby ocitli ďalší odberatelia v domácnosti. **Týmito zmenami** by sa mal zmierniť vplyv vysokých cien fosílnych palív, najmä plynu, na ceny elektriny, aby mohli odberatelia v domácnosti a podniky z dlhodobého hľadiska využívať výhody cenovo dostupnej a bezpečnej energie z udržateľných obnoviteľných a nízkouhlíkových zdrojov, **ako aj energeticky efektívnych riešení pri znižovaní celkových nákladov na energiu, čo môže znížiť potrebu rozširovania energetických sietí a výrobných kapacít.**

- (12) ***Cieľom*** reformy koncepcie trhu s elektrinou ***sú dostupné a konkurencieschopné ceny elektriny pre všetkých spotrebiteľov. Mala by byť teda*** prínosom ***nielen*** pre spotrebiteľov, ale aj pre konkurencieschopnosť priemyselných odvetví Únie, keďže im umožní investovať do čistých technológií, čo je nevyhnutné pri prechode na emisnú neutralitu. Energetickú transformáciu v Únii je potrebné podporiť pevnou základňou čistých výrobných technológií. Týmto reformami sa podporí cenovo dostupná elektrifikácia priemyslu a vedúce svetové postavenie Únie z hľadiska výskumu a inovácií v oblasti technológií čistej energie.

- (13) Pripájanie nových výrobných a odberových zariadení, najmä zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, často naráža na preťahy. Jedným z dôvodov takýchto preťahov je nedostatok dostupnej kapacity siete v mieste, ktoré si investor vybral, z čoho vyplýva potreba rozšírenia alebo posilnenia siete na pripojenie týchto zariadení do sústavy. Nová požiadavka, aby prevádzkovatelia elektrizačných sústav na úrovni prenosu aj distribúcie uverejňovali a aktualizovali informácie o kapacite dostupnej *pre nové pripojenia* v oblastiach, v ktorých pôsobia, by investorom umožnila ľahší prístup k informáciám o dostupnosti kapacity siete v rámci sústavy, čo by prispelo k urýchleniu rozhodovania a tým aj požadovaného zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov. ***Prevádzkovatelia distribučných sústav by mali tieto informácie aspoň raz štvrt'ročne pravidelne aktualizovať. Hoci by členské štáty mali mať možnosť rozhodnúť sa neuplatňovať túto požiadavku na elektroenergetické podniky, ktoré obsluhujú menej ako 100 000 pripojených odberateľov alebo malé izolované sústavy, mali by nabádať tieto podniky k tomu, aby tieto informácie poskytovali užívateľom sústav raz ročne, a na tento účel by mali podporovať vzájomnú spoluprácu prevádzkovateľov distribučných sústav. Prevádzkovatelia sústav by tiež mali zverejniť kritériá použité pri určovaní dostupných kapacít siete, ako sú aktuálne kapacity odberu a výroby, predpoklady pri posudzovaní možnej ďalšej integrácie dodatočných užívateľov sústav, relevantné informácie o možnom obmedzení využívania energie a očakávaný najbližší relevantný vývoj siete.***

- (14) Okrem toho, aby sa vyriešil problém dlhého čakania na odpoveď na žiadosti o pripojenie do sústavy, prevádzkovatelia distribučných sústav by mali užívateľom sústav poskytovať jasné a transparentné informácie o stave a vybavovaní ich žiadostí o pripojenie. Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali **■** takéto informácie poskytnúť do troch mesiacov od podania žiadosti **a aspoň štvrt'ročne ich pravidelne aktualizovať**.
- (15) ***V oblastiach, kde majú elektrické siete obmedzenú alebo žiadnu sieť'ovú kapacitu, by užívatelia siete, ktorí žiadajú o pripojenie do sústavy, mali mať možnosť využiť uzavretie nezáväznej dohody o flexibilnom pripojení. V takejto dohode o pripojení by sa mohlo napríklad zohľadniť uskladňovanie energie alebo by sa mohli obmedziť lehoty, v ktorých môže elektrárň dodávať elektrinu do siete, alebo kapacita, ktorú môže vyvážať, čím by sa umožnilo jej čiastočné pripojenie. Prevádzkovatelia sústav by mali v takýchto oblastiach ponúkať možnosť uzatvárať dohody o flexibilnom pripojení. Regulačné orgány by mali pre prevádzkovateľov sústav vypracovať rámce pre vytváranie takýchto flexibilných pripojení, pričom by mali zaručiť, že sa budú prioritizovať sieť'ové posilnenia, ktoré poskytujú štrukturálne riešenia, že sa dohody o pripojení stanú záväzné, len čo sú siete hotové, že sa umožnia flexibilné pripojenia ako trvalé riešenie pre oblasti, kde je sieť'ové posilnenie neúčinné, a že sa podľa možnosti zviditeľnia užívatelia siete žiadajúci o pripojenie do sústavy na očakávaných úrovniach obmedzenia v rámci dohody o flexibilnom pripojení.***

- (16) Počas energetickej krízy boli spotrebitelia vystavení mimoriadne nestálym veľkoobchodným cenám energie a mali obmedzené možnosti zapojiť sa do trhu s energiou. V dôsledku toho mnohí odberatelia v domácnosti čelili **finančným** ťažkostiam **a nedokázali platiť** faktúry. Najviac to zasiahlo zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou, týmto ťažkostiam však boli vystavení aj **odberatelia** v domácnosti so strednými príjmami. **Vysoké ceny energií by mohli negatívne ovplyvniť aj zdravie, pohodu a celkovú kvalitu života spotrebiteľov.** Je preto dôležité zlepšiť práva a ochranu spotrebiteľov a zároveň im umožniť využívať výhody energetickej transformácie, oddeliť ich faktúry za elektrinu od krátkodobých cenových pohybov na trhoch s energiou a obnoviť rovnováhu rizika medzi dodávateľmi a spotrebiteľmi.

- (17) Spotrebitelia by mali mať prístup k širokej ponuke, aby si mohli vybrať zmluvu, ktorá zodpovedá ich potrebám. Dodávatelia však svoje ponuky zredukovali, zmlúv s pevnou cenou je málo a výber ponúk sa obmedzil. Spotrebitelia by mali mať vždy možnosť vybrať si cenovo dostupnú zmluvu o ***dodávke elektriny*** s pevnou cenou na dobu určitú a dodávatelia by nemali mať možnosť jednostranne meniť zmluvné podmienky ***alebo zmluvu vypovedať*** pred uplynutím jej platnosti. ***Nad'alej dôležité však ostávajú zmluvy s dynamickou cenou a spotrebiteľom môže pri znižovaní ich faktúr za energiu pomôcť čoraz rozsiahlejšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Členské štáty by mali mať možnosť oslobodiť dodávateľov s viac ako 200 000 koncovými odberateľmi, ktorí ponúkajú výlučne zmluvy s dynamickou cenou, od povinnosti ponúkať zmluvy s pevnou cenou na dobu určitú za predpokladu, že oslobodenie od tejto povinnosti negatívne neovplyvní hospodársku súťaž a že sa zachová dostatočne široká ponuka zmlúv s pevnou cenou na dobu určitú.***

- (18) Ak dodávateľia nezabezpečia, aby ich portfólio elektriny bolo dostatočne zaistené, zmeny veľkoobchodných cien elektrickej energie ich môžu finančne ohroziť a môžu viesť k ich zlyhaniu a k tomu, že náklady sa prenesú na spotrebiteľov a ostatných užívateľov siete. Ak preto dodávateľia ponúkajú zmluvy s pevnou cenou, mali by sa primerane zaistiť. Vo vhodnej zaistovacej stratégii by sa mal zohľadniť prístup dodávateľov k vlastnej výrobe a jej kapitalizácia, ako aj ich expozícia zmenám cien na veľkoobchodnom trhu, ***veľkosť dodávateľa a štruktúra trhu. Existenciu vhodných zaistovacích stratégií možno zabezpečiť prostredníctvom všeobecných pravidiel, na ktorých dodržiavanie sa dohliada bez toho, aby sa vykonávalo osobitné preskúmanie pozícií alebo stratégií jednotlivých dodávateľov. Nástrojmi na posudzovanie zaistovacích stratégií dodávateľov by mohli byť stresové testy a požiadavky na podávanie správ o dodávateľoch.***

- (19) Spotrebitelia by mali mať možnosť vybrať si dodávateľa, ktorý im ponúka cenu a služby, ktoré najlepšie vyhovujú ich potrebám. Pokrok v technológii merania a pomerového merania v spojení s informačnými a komunikačnými technológiami z technického hľadiska umožňuje mať pre jednotlivé priestory viacero dodávateľov .
- Odberatelia by mali mať možnosť vybrať si samostatného dodávateľa *najmä* pre elektrinu na napájanie spotrebičov, ako sú tepelné čerpadlá alebo elektrické vozidlá, ktoré majú obzvlášť vysokú spotrebu alebo ktoré tiež dokážu svoju spotrebu elektriny automaticky prispôsobovať cenovým signálom. *Na tento účel by sa malo odberateľom umožniť, aby mali viac ako jeden merací a fakturačný bod na jedno miesto pripojenia svojich priestorov, čo umožní samostatné meranie a dodávky pre rôzne spotrebiče. Meracie body by mali byť navzájom jasne odlišené a mali by spĺňať platné technické predpisy. Členské štáty by mali určiť pravidlá pridelovania súvisiacich nákladov. Ak inteligentné meracie systémy dokážu priamo pokryť viac ako jeden merací bod, môžu sa použiť, aby mohli mať odberatelia súčasne viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny. Dodávatelia by mali niesť zodpovednosť za vyrovnávanie odchýlok len v prípade meracích a fakturačných bodov, do ktorých dodávajú.*

Okrem toho, tým, že sa koncovým odberateľom umožní využívať špecializované meracie riešenia, ktoré sú pripojené k spotrebičom s flexibilným, regulovateľným zaťažením alebo sú v nich zabudované, môžu sa zúčastňovať na iných motivačných systémoch riadenia odberu, ktoré poskytujú služby flexibility na trhu s elektrinou a prevádzkovateľom prenosových a distribučných sústav. Celkovo by takéto opatrenia *mali byť zlučiteľné so spoločným využívaním energie*, mali by prispieť k vyššej miere využívania riadenia odberu a k posilneniu postavenia spotrebiteľov, čím sa *odberateľom* umožní lepšia kontrola nad ich spotrebou energie a faktúrami za ňu a zároveň sa elektrizačnej sústave poskytne dodatočná flexibilita na zvládanie výkyvov dodávok a odberu.

- (20) Vzhľadom na čoraz väčšiu zložitosť ponúk energií a rôzne marketingové praktiky majú spotrebiteľia často problém plne pochopiť, čo pre nich vyplýva z ponúk dodávateľov alebo zo zmluvy, ktorú podpisujú. Často nie je jasný najmä spôsob cenotvorby, podmienky predĺženia zmluvy, dôsledky vypovedania zmluvy či dôvody zmeny podmienok dodávateľom. Dodávateľia alebo účastníci trhu zapojení do agregácie by preto mali spotrebiteľom pred uzavretím alebo predĺžením zmluvy stručným a zrozumiteľným spôsobom poskytnúť kľúčové informácie o ponukách energií.

- (21) Na zabezpečenie kontinuity dodávok pre spotrebiteľov, **predovšetkým v prípadoch** zlyhania dodávateľa, by členské štáty mali **zaviesť režim dodávateľa poslednej inštancie**. Určiť **dodávateľa** poslednej inštancie **by malo byť možné buď pred zlyhaním dodávateľa, alebo v okamihu jeho zlyhania. Tohto dodávateľa poslednej inštancie** možno považovať za poskytovateľa univerzálnej služby. Dodávateľom **poslednej inštancie** by mohlo byť obchodné oddelenie vertikálne integrovaného podniku, ktorý je aj distribútorom, pod podmienkou, že splňa požiadavky na oddelenie podľa **smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944**¹⁸. To však neznamená povinnosť členských štátov zabezpečovať dodávky za určitú pevne stanovenú minimálnu cenu. **Ak členský štát uloží dodávateľovi poslednej inštancie povinnosť dodávať elektrinu odberateľovi, ktorý nedostáva trhové ponuky, uplatňujú sa podmienky článku 5 smernice (EÚ) 2019/944 a táto povinnosť môže zahŕňať regulovanú cenu, len ak má odberateľ právo využívať regulované ceny. Pri posudzovaní, či sú ponuky prijaté odberateľmi mimo domácnosti trhové, by členské štáty mali zohľadniť individuálne obchodné a technické okolnosti. Ak už členský štát pred dátumom nadobudnutia účinnosti tejto smernice na základe spravodlivého, transparentného a nediskriminačného postupu určil dodávateľa poslednej inštancie, nie je potrebné začať nový postup určenia dodávateľa poslednej inštancie.**

¹⁸ **Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).**

- (22) Spoločné využívanie energie môže vytvoriť odolnosť voči vplyvu vysokých a nestálych cien na veľkoobchodnom trhu na faktúry spotrebiteľov za energiu, posilňuje postavenie širšej skupiny spotrebiteľov, ktorí inak nemajú možnosť stať sa aktívnymi odberateľmi z dôvodu finančných alebo priestorových obmedzení, ako sú zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou, a vedie k zvýšenému využitiu energie z obnoviteľných zdrojov mobilizáciou dodatočných súkromných kapitálových investícií a diverzifikáciou spôsobov odmeňovania. Integráciou vhodných cenových signálov a skladovacích zariadení môže spoločné využívanie elektriny prispieť k položeniu základov pre využitie potenciálu flexibility menších spotrebiteľov. *Ustanoveniami tejto smernice o spoločnom využívaní energie sa dopĺňajú ustanovenia týkajúce sa vlastnej spotreby v článku 21 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001¹⁹ a článku 15 smernice (EÚ) 2019/944, najmä pokiaľ ide o kolektívnu vlastnú spotrebu.*
- (23) Aktívni odberatelia, ktorí vlastnia, majú v prenájme alebo prenajímajú zariadenie na skladovanie alebo výrobu elektriny, by mali mať právo poskytnúť na spoločné využívanie nadmernú výrobu *za poplatok alebo bezplatne* a umožniť ostatným spotrebiteľom, aby sa stali aktívnymi odberateľmi, alebo poskytnúť na spoločné využívanie energie z obnoviteľných zdrojov vyrobenú alebo uskladnenú prostredníctvom spoločne prenajímaných, prenajatých alebo vlastnených zariadení s *kapacitou do 6 MW*, a to buď priamo, alebo prostredníctvom tretej strany ako organizátora.

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82),

V prípade odberateľov, ktorí sa zúčastňujú na systémoch spoločného využívania energie väčších ako stredné podniky by veľkosť inštalovanej kapacity výrobného zariadenia pridruženého k systému spoločného využívania energie mala byť maximálne 6 MW a spoločné využívanie energie by sa malo uskutočňovať v rámci miestnej alebo obmedzenej zemepisnej oblasti, ktorú určia členské štáty.

Akákoľvek platba za spoločné využívanie nadmernej výroby za určitú cenu sa môže vyrovnávať buď priamo medzi aktívnymi odberateľmi, alebo automaticky prostredníctvom platformy pre partnerské obchodovanie. Dohody o spoločnom využívaní energie sú založené buď na súkromnej zmluvnej dohode medzi aktívnymi odberateľmi, alebo sú organizované prostredníctvom právnickej osoby. Právnická osoba, ktorá spĺňa kritériá komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov v zmysle vymedzenia v smernici (EÚ) 2018/2001 **■** alebo občianskeho energetického spoločenstva v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 11 smernice (EÚ) 2019/944 **■** , by mohla so svojimi členmi spoločne využívať elektrinu vyrobenú zo zariadení, ktorých je výlučným vlastníkom. Rámec ochrany a posilnenia postavenia pri spoločnom využívaní energie by mal venovať osobitnú pozornosť zraniteľným odberateľom a odberateľom postihnutým energetickou chudobou.

- (24) Spoločným využívaním energie sa do praxe zavádza kolektívna spotreba elektriny vyrobenej vlastnou výrobou alebo uskladnenej elektriny dodávanej do **verejnej** siete viac ako jedným spoločne konajúcim aktívnym odberateľom. Členské štáty by mali zaviesť vhodnú IT infraštruktúru, ktorou sa v určitom časovom rámci umožní administratívne spárovanie **celkovej nameranej spotreby odberateľa** s energiou vyrobenou vlastnou výrobou alebo uskladnenou energiou z obnoviteľných zdrojov, ktorá sa pri výpočte energetickej zložky faktúry za energiu vystavenej dodávateľom **od celkovej spotreby odčíta, čím sa zníži výška odberateľovej faktúry**. Výstup týchto zariadení by sa mal rozdeliť medzi agregované profily zaťaženia spotrebiteľov na základe statických, variabilných alebo dynamických metód výpočtu, ktoré môžu byť vopred vymedzené alebo dohodnuté aktívnymi odberateľmi. **Aktívni odberatelia, ktorí sa zúčastňujú na spoločnom využívaní energie, nesú finančnú zodpovednosť za nerovnováhu, ktorú spôsobia, bez toho, aby bola dotknutá možnosť aktívnych odberateľov preniesť svoju zodpovednosť za vyrovnávanie odchýlky na iných účastníkoch trhu. Všetky práva a povinnosti spotrebiteľov zavedené touto smernicou sa vzťahujú na koncových odberateľov zapojených do systémov spoločného využívania energie. Odberatelia v domácnosti s inštalovaným výkonom do 10,8 kW v prípade odberateľov v samostatnej domácnosti a do 50 kW v prípade bytových domov by však nemali byť povinní plniť povinnosti dodávateľov. Členské štáty by mali mať možnosť upraviť tieto prahové hodnoty tak, aby zodpovedali vnútroštátnym okolnostiam, až do 30 kW v prípade odberateľov v samostatnej domácnosti a od 40 kW do 100 kW v prípade bytových domov.**

- (25) *K zvýšenému využívaniu energie z obnoviteľných zdrojov a k zapojeniu občanov do energetickej transformácie by spolu s inými systémami a technológiami mohli prispieť plug-in minisolárne systémy. Členské štáty by mali mať možnosť podporiť zavádzanie týchto systémov znížením administratívneho a technického zaťaženia. Regulačné orgány by mali mať možnosť stanoviť sieťové tarify za dodávku elektriny z plug-in minisolárnych systémov alebo stanoviť metodiku výpočtu týchto taríf. V závislosti od situácie v členskom štáte by bolo možné, aby boli tarify veľmi nízke alebo dokonca nulové a zároveň aby odrážali náklady, boli transparentné a nediskriminačné.*
- (26) *Zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou by mali byť primerane chránení pred odpojením od elektriny a rovnako by sa nemali dostať do situácie, ktorá ich núti k odpojeniu. Členské štáty by preto mali zabezpečiť, aby boli zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou plne chránení pred odpojením od elektriny, a to prijatím vhodných opatrení vrátane zákazu odpojenia alebo iných rovnocenných opatrení. Úloha dodávateľov a všetkých príslušných vnútroštátnych orgánov pri určovaní vhodných krátkodobých aj dlhodobých opatrení, ktoré by mali byť k dispozícii zraniteľným odberateľom a odberateľom postihnutým energetickou chudobou, aby mohli riadiť svoju spotrebu energie a náklady, je naďalej zásadná a dodávateľia a príslušné vnútroštátne orgány by mali úzko spolupracovať s orgánmi sociálneho zabezpečenia. Členské štáty majú k dispozícii početné nástroje a osvedčené postupy, ku ktorým patria okrem iného celoročné alebo sezónne zákazy odpojenia, predchádzanie dlhu a udržateľné riešenia na podporu odberateľov, ktorí majú problém platiť faktúry za energiu.*

(27) *Spotrebitelia majú právo využívať postupy podávania sťažností riadené ich dodávateľmi, ako aj postupy mimosúdneho urovnávania sporov, aby sa ich práva účinne presadzovali a aby neboli znevýhodnení v prípade nezhody s dodávateľmi, najmä pokiaľ ide o faktúry alebo dlžnú sumu. Ak odberatelia využijú tieto postupy, dodávatelia by nemali vypovedať zmluvy na základe skutočností, ktoré sú nad'alej predmetom sporu. Dodávatelia a odberatelia by mali nad'alej plniť svoje zmluvné práva a povinnosti, najmä dodávať elektrinu a platiť za túto elektrinu, a postupy podávania sťažností by sa nemali stať dôvodom na zneužívanie, ktoré odberateľom umožní neplniť si zmluvné záväzky vrátane platenia faktúr. Členské štáty by mali mať možnosť prijať vhodné opatrenia, aby sa zabránilo zneužívaniu týchto postupov podávania sťažností alebo urovnávania sporov.*

- (28) Verejné zásahy do cenotvorby pri dodávke elektriny by v zásade predstavovali opatrenie narúšajúce trh. Takéto zásahy by sa preto mali vykonávať len v náležitých prípadoch a ako záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme a mali by podliehať osobitným podmienkam. Podľa tejto smernice sú regulované ceny možné pre zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou, a to aj pod úrovňou nákladov, a ako prechodné opatrenie pre odberateľov v domácnosti a mikropodniky, **a to bez ohľadu na to, či nastala kríza cien elektriny**. Ak by v čase krízy cien elektriny veľkoobchodné a maloobchodné ceny elektriny výrazne vzrástli, členské štáty by mali mať možnosť dočasne rozšíriť uplatňovanie regulovaných cien aj na malé podniky a stredné podniky. V prípade odberateľov v domácnosti a malých a stredných podnikov by členské štáty mali mať výnimočne a dočasne možnosť stanoviť regulované ceny pod úrovňou nákladov, pokiaľ tým nedôjde k narušeniu hospodárskej súťaže medzi dodávateľmi a pokiaľ sa dodávateľom budú **počas krízy cien elektriny** kompenzovať náklady na dodávky pod úrovňou nákladov. Je však potrebné zabezpečiť, aby takáto regulácia cien bola cielená a nevytvárala stimuly na zvyšovanie spotreby. Preto by sa **dočasné predĺženie** cenovej regulácie malo obmedziť na 80 % mediánu spotreby domácností v prípade odberateľov v domácnosti a na 70 % spotreby v predchádzajúcom roku v prípade malých a stredných podnikov. **Rada** by mala **na základe návrhu Komisie a prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia** vyhlásovať **regionálnu alebo celoúniijnú** krízu cien elektriny. **Posúdenie toho, či takáto kríza nastala, by sa malo zakladať na porovnaní s cenami v čase bežného fungovania trhu, a preto by sa z neho mal vylúčiť vplyv predchádzajúcich kríz vyhlásených podľa tejto smernice.**

Vo vykonávacom rozhodnutí by sa malo stanoviť aj obdobie platnosti tohto vyhlásenia, počas ktorého sa uplatňuje dočasné predĺženie regulovaných cien, ktoré môže byť o najviac jeden rok. Ak podmienky, na základe ktorých bola vyhlásená regionálna alebo celoúnijná kríza cien elektriny, pretrvávajú, Rada by mala mať možnosť na návrh Komisie predĺžiť obdobie platnosti vykonávacieho rozhodnutia. Prenesenie vykonávacích právomocí na Radu primerane zohľadňuje politickú povahu rozhodnutia aktivovať rozšírené možnosti verejných zásahov do cenotvorby pri dodávke elektriny, ktoré si vyžaduje citlivé vyváženie rôznych politických aspektov, ako aj horizontálnych dôsledkov takéhoto vykonávacieho rozhodnutia pre členské štáty. V prípade zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou by cenová regulácia uplatňovaná členskými štátmi mohla pokrývať 100 % ceny v súlade s článkom 5 smernice (EÚ) 2019/944. Vyhlásenie regionálnej alebo celoúnijnej krízy cien elektriny by malo v každom prípade zabezpečiť rovnaké podmienky vo všetkých členských štátoch, ktorých sa rozhodnutie týka, aby nedošlo k neprimeranému narušeniu vnútorného trhu.

- (29) *Členské štáty by mali mať možnosť poskytovať podporu v súlade s článkami 107 a 108 ZFEÚ na dodatočné náklady priemyselných spotrebiteľov na elektrinu v čase krízy dodávok elektriny a výnimočne závažného zvýšenia cien.*

(30) *Keďže Estónsko, Lotyšsko a Litva ešte nie sú zosynchronizované s elektrizačnou sústavou Únie, čelia pri organizovaní vyrovnávacích trhov a pri trhovorientovanom obstarávaní podporných služieb veľmi špecifickým výzvam. Hoci synchronizácia prebieha, jedným z kritických predpokladov stabilnej synchronnej prevádzky sústavy je dostupnosť dostatočných rezerv disponibility na reguláciu frekvencie. Keďže sú však pobaltské krajiny pri riadení frekvencií závislé od ruskej synchronnej oblasti, neboli doteraz schopné vytvoriť svoj vlastný funkčný vyrovnávací trh. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine výrazne zvýšila riziko v oblasti bezpečnosti dodávok, ktoré vyplýva z neexistencie vlastných vyrovnávacích trhov. Estónsko, Lotyšsko a Litva by preto mali byť oslobodené od požiadaviek stanovených v niektorých ustanoveniach článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 944/2019²⁰, ak je to potrebné na zaistenie bezpečnosti systému počas prechodného obdobia. Prechodné obdobia pre Estónsko, Lotyšsko a Litvu by sa mali po synchronizácii postupne čo najskôr ukončiť a mali by sa využiť na vytvorenie vhodných trhových nástrojov ponúkajúcich krátkodobé vyrovnávacie rezervy a iné nevyhnutné podporné služby, pričom by mali byť obmedzené na obdobie, ktoré je pre tento proces nevyhnutné.*

²⁰ *Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).*

- (31) *Vzhľadom na to, že cyperská prenosová sústava nie je prepojená so sústavou žiadneho iného členského štátu, Cyprus čelí pri organizovaní vyrovnávacích trhov a pri trhovo orientovanom obstarávaní podporných služieb veľmi špecifickým výzvam. Cyprus by preto mal byť oslobodený od požiadaviek článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 smernice (EÚ) 944/2019, pokiaľ je to potrebné na zaistenie bezpečnosti sústavy počas prechodného obdobia, konkrétne dovtedy, kým sa cyperská prenosová sústava nepripojí k sústave iných členských štátov prostredníctvom spojovacích vedení.*
- (32) Touto smernicou sa stanovuje právny základ pre spracúvanie osobných údajov v *súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679²¹*. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli splnené všetky zásady a povinnosti súvisiace s ochranou osobných údajov stanovené v *nariadení (EÚ) 2016/679* vrátane minimalizácie údajov. Ak možno cieľ tejto smernice dosiahnuť bez spracúvania osobných údajov, *prevádzkovatelia údajov* by sa mali spoliehať na anonymné a súhrnné údaje.

²¹ *Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).*

- (33) *Pokiaľ niektoré z opatrení stanovených v tejto smernici predstavuje štátnu pomoc, nie je ustanoveniami týkajúcimi sa takýchto opatrení dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ. Komisia má právomoc posúdiť zlučiteľnosť štátnej pomoci s vnútorným trhom.*
- (34) Smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 by sa preto mali zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.
- (35) Keďže cieľ tejto smernice, a to zlepšenie koncepcie integrovaného trhu s elektrinou najmä v záujme zabránenia neprímerane vysokým cenám elektriny, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale možno ho lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Zmena smernice (EÚ) 2018/2001

V smernici (EÚ) 2018/2001 sa druhý pododsek článku 4 ods. 3 nahrádza takto:

Pokiaľ ide o systémy priamej podpory cien, na uvedený účel sa poskytuje podpora formou trhovej prémie, ktorá by mohla byť okrem iného pohyblivá alebo pevná.

Druhý pododsek sa neuplatňuje na podporu elektriny zo zdrojov uvedených v článku 19d ods. 4 nariadenia (EÚ) **2019/943**, na ktorú sa uplatňuje článok 19d ods. 1 uvedeného nariadenia.

■

Článok 2

Zmena smernice (EÚ) 2019/944 ■

Smernica (EÚ) 2019/944 ■ sa mení takto:

(1) Článok 2 sa mení takto:

a) bod 8 sa nahrádza takto:

„8) „aktívny odberateľ“ je koncový odberateľ alebo skupina spoločne konajúcich koncových odberateľov, ktorí spotrebúvajú alebo uskladňujú elektrinu vyrobenú vo svojich priestoroch nachádzajúcich sa vo vymedzených hraniciach alebo elektrinu vyrobenú vlastnou výrobou, alebo spoločne využívanú elektrinu v rámci iných priestorov ■, alebo ktorí predávajú elektrinu vyrobenú vlastnou výrobou alebo sa podieľajú na schémach flexibility alebo energetickej efektívnosti, a to za predpokladu, že uvedené činnosti nie sú ich hlavnou obchodnou ani profesionálnou činnosťou“ ■ ;

b) vkladá sa tento bod:

„10a) „spoločné využívanie energie“ je vlastná spotreba energie z obnoviteľných zdrojov aktívnymi odberateľmi, ktorá je buď:

- a) vyrobená alebo uskladnená spoločne v mieste odberu alebo mimo neho prostredníctvom zariadenia, ktoré úplne alebo čiastočne vlastní alebo prenajímajú, alebo
- b) na ktorú im iný aktívny odberateľ postúpil právo, či už bezplatne alebo za určitú cenu.“;

c) vkladá sa tento bod:

„15a) „zmluva o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú“ je zmluva o dodávke elektriny medzi dodávateľom a koncovým odberateľom, ktorou sa zaručuje, že zmluvné podmienky vrátane ceny zostanú nezmenené **počas celého trvania zmluvy**, a ktorá môže v rámci pevnej ceny obsahovať flexibilný prvok, napríklad variácie cien v čase špičky a mimo špičky, **pričom zmeny výslednej faktúry môžu vyplývať len z prvkov, ktoré neurčujú dodávateľa, ako sú dane a odvody**“;

■ (d) vkladajú sa tieto body:

„24a) „dodávateľ poslednej inštancie“ je dodávateľ, ktorý je určený na to ■ , aby prevzal dodávanie elektriny odberateľom od dodávateľa, ktorý ukončil prevádzku“;

24b) „energetická chudoba“ je energetická chudoba v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 52 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791*;

24c) „dohoda o flexibilnom pripojení“ je súbor dohodnutých podmienok na pripojenie elektrickej kapacity do siete, ktorý zahŕňa podmienky na obmedzenie a reguláciu dodávok elektriny do prenosovej alebo distribučnej sústavy a jej odberov z prenosovej alebo distribučnej sústavy;

* **Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 z 13. septembra 2023 o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955 (Ú. v. EÚ L 231, 20.9.2023, s. 1).**

e) *bod 31 sa nahrádza takto:*

„31) „energia z obnoviteľných zdrojov“ je energia z obnoviteľných zdrojov v zmysle vymedzenia článku 2 bodu 1 smernice (EÚ) 2018/2001;“;

(2) článok 4 sa nahrádza takto:

„Článok 4

Slobodná voľba dodávateľa

Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli slobodne nakupovať elektrinu od *dodávateľov*, ktorých si sami vyberú. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli mať súčasne uzatvorenú viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny alebo *dohodu o spoločnom využívaní energie*, a na tento účel sú odberatelia oprávnení mať viac ako jeden merací a vyúčtovací bod v jednom mieste pripojenia svojich priestorov. *Ak je to technicky možné, inteligentné meracie systémy zavedené v súlade s článkom 19 sa môžu využiť na to, aby sa odberateľom umožnilo mať súčasne viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny alebo viac ako jednu dohodu o spoločnom využívaní energie bez toho, aby bolo potrebné inštalovať rôzne meracie systémy.*“;

(3) vkladá sa tento článok:

„Článok 6a

Dohody o flexibilnom pripojení

1. Regulačný orgán alebo iný orgán alebo subjekt určený členským štátom vytvorí rámec pre prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov distribučných sústav s cieľom ponúknuť možnosť uzavrieť dohody o flexibilnom pripojení v oblastiach, v ktorých je dostupnosť kapacity siete pre nové pripojenia obmedzená alebo nie je žiadna. Uvedený rámec sa uverejní v súlade s článkom 31 ods. 3 a článkom 50 ods. 4a prvým pododsekom nariadenia (EÚ) 2019/943. Tento rámec zabezpečuje, že:

- a) flexibilné pripojenia vo všeobecnosti neodďaľujú posilnenie siete v určených oblastiach;***
- b) po rozvinutí siete sa zaistí prechod z dohôd o flexibilnom pripojení na dohody o pevnom pripojení na základe stanovených kritérií a***
- c) v prípade oblastí, v ktorých regulačný orgán alebo iný príslušný orgán stanovený členským štátom nepovažuje rozvoj siete za najefektívnejšie riešenie, sa podľa potreby umožní, aby boli dohody o flexibilnom pripojení trvalým riešením, a to aj pre uskladňovanie energie.***

2. ***Rámcom uvedeným v odseku 1 sa môže zabezpečiť, aby sa v dohodách o flexibilnom pripojení špecifikovali aspoň:***
- a) ***maximálna pevná dodávka elektriny do siete a maximálny pevný odber elektriny zo siete, ako aj dodatočná flexibilná kapacita dodávok a odberov, ktorú možno pripojiť a diferencovať podľa časových blokov počas roka;***
 - b) ***sieťové poplatky platné pre pevné aj flexibilné kapacity dodávok a odberov;***
 - c) ***dohodnuté trvanie dohody o flexibilnom pripojení a očakávaný dátum poskytnutia pripojenia na celú požadovanú pevnú kapacitu.***

Od používateľ a sústavy, ktorý sa pripája prostredníctvom flexibilného pripojenia do siete, sa vyžaduje, aby nainštaloval systém regulácie výkonu, ktorý je certifikovaný oprávneným certifikačným orgánom.“;

(4) Článok 11 sa mení takto:

- a) názov sa nahrádza takto:

„Nárok na ***zmluvu o dodávke elektriny*** s pevnou cenou na dobu určitú a na zmluvu s dynamickou cenou elektriny;“;

b) odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. **■** Členské štáty zabezpečia, aby národný regulačný rámec umožňoval dodávateľom ponúkať zmluvy o **dodávke elektriny** s pevnou cenou na dobu určitú a zmluvy s dynamickou cenou elektriny. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia, ktorí majú nainštalované inteligentné meracie zariadenie, mohli požiadať o uzavretie zmluvy s dynamickou cenou elektriny a aby všetci koncoví odberatelia mohli požiadať o uzavretie zmluvy o **dodávke** elektriny na dobu určitú s pevnou cenou na obdobie aspoň jedného roka aspoň s jedným dodávateľom a s každým dodávateľom, ktorý má viac než 200 000 koncových odberateľov.

Odchylne od prvého pododseku môžu členské štáty oslobodiť dodávateľa s viac ako 200 000 koncovými odberateľmi od povinnosti ponúkať zmluvy o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú, ak:

- a) uvedený dodávateľ ponúka len zmluvy s dynamickou cenou;***
- b) oslobodenie od povinnosti nemá negatívny vplyv na hospodársku súť až a***
- c) koncoví odberatelia majú stále dostatočný výber zmlúv o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú.***

Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia jednostranne nemenili podmienky zmlúv o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú a aby ich neukončili pred uplynutím platnosti.“;

c) vkladajú sa tieto odseky ■:

„1a. Pred uzatvorením alebo predĺžením akejkoľvek zmluvy uvedenej v odseku 1 tohto článku sa koncovým odberateľom dobre viditeľným spôsobom poskytnú jasný a zrozumiteľný súhrn hlavných zmluvných podmienok. Tento súhrn **obsahuje práva uvedené v článku 10 ods. 3 a 4** a aspoň tieto údaje:

- a) celková cena a **jej rozčlenenie;**
- b) **vysvetlenie, či je cena pevná, variabilná alebo dynamická;**
- c) **e-mailová adresa a linka zákazníckej podpory dodávateľa a**
- d) **prípadné informácie o jednorazových platbách, akciách, dodatočných službách a zľavách.**

Komisia poskytne v tomto ohľade usmernenia. ■

1b. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia so zmluvami o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú neboli vylúčení z účasti na riadení odberu a spoločnom využívaní energie a z aktívneho prispievania k naplneniu potrieb flexibility vnútroštátnej elektrizačnej sústavy, ak sa pre takúto účasť rozhodnú.“;

d) odsek 2 sa nahrádza takto:

„2. **■** Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia koncových odberateľov v plnom rozsahu informovali o príležitostiach, nákladoch a rizikách rôznych typov zmlúv o dodávke elektriny a aby sa od nich vyžadovalo, aby koncovým odberateľom poskytovali náležité informácie vrátane informácií o potrebe inštalácie vhodného elektromera. Regulačné orgány:

a) monitorujú vývoj trhu a posudzujú riziká, ktoré môžu priniesť nové produkty a služby, a riešia nekalé praktiky;

b) **prijímajú primerané opatrenia v prípade, že sa v súlade s článkom 12 ods. 3 zistia neprípustné stornovacie poplatky.**“;

(5) vkladá sa tento článok:

„Článok 15a“

Právo na spoločné využívanie energie

1. **Členské štáty zabezpečia, aby** všetky domácnosti, malé a stredné podniky, verejné subjekty **a, ak tak rozhodol členský štát, aj iné kategórie koncových odberateľov** mali právo nediskriminačným spôsobom sa zúčastňovať na spoločnom využívaní energie ako aktívni odberatelia **v rámci tej istej ponukovej oblasti alebo presnejšie vymedzenej zemepisnej oblasti, ktorú určí členský štát.**

2. **Členské štáty zabezpečia, aby** boli aktívni odberatelia oprávnení spoločne využívať energiu na základe súkromných dohôd alebo prostredníctvom právneho subjektu. **Účasť na spoločnom využívaní energie nesmie byť súčasťou hlavnej obchodnej ani profesionálnej činnosti aktívnych odberateľov.**
3. Aktívni odberatelia môžu **vymenovať** tretiu stranu **za organizátora spoločného využívania energie na účely:**
 - a) **komunikácie o dohodách o spoločnom využívaní energie s inými relevantnými subjektmi, ako sú dodávatelia a prevádzkovatelia sietí, a to aj o aspektoch súvisiacich s platnými tarifami a poplatkami, daňami alebo odvodmi;**
 - b) **poskytovania podpory pri riadení a zabezpečovaní rovnováhy flexibilného odberu za meracím zariadením, distribuovanej výroby energie z obnoviteľných zdrojov a aktív na uskladňovanie, ktoré sú súčasťou príslušnej dohody o spoločnom využívaní energie;**
 - c) **uzatvárania zmlúv s aktívnymi odberateľmi, ktorí sa zúčastňujú na spoločnom využívaní energie, a ich vyúčtovania;**
 - d) **inštalácie a prevádzky zariadenia na výrobu alebo uskladňovanie energie vrátane merania a údržby.**

Organizátor spoločného využívania energie alebo iná tretia strana môžu vlastniť alebo spravovať zariadenie na uskladňovanie alebo výrobu energie z obnoviteľných zdrojov do 6 MW bez toho, aby sa považoval za aktívneho odberateľa, s výnimkou prípadu, keď sa na projekte spoločného využívania energie zúčastňuje jeden z aktívnych odberateľov. Organizátor spoločného využívania energie poskytuje nediskriminačné služby a transparentné ceny a tarify, ako aj podmienky poskytovania služieb. So zreteľom na prvý pododsek písm. c) tohto článku sa uplatňujú články 10, 12 a 18. Členské štáty stanovia rámec na uplatňovanie tohto odseku.

4. Členské štáty zabezpečia, aby aktívni odberatelia, ktorí sa podieľajú na spoločnom využívaní energie:
 - a) boli oprávnení na to, aby sa ich spoločne využívaná elektrina **dodávaná do siete odpočítala od** ich celkovej nameranej spotreby v rámci časového intervalu, ktorý nie je dlhší ako obdobie zúčtovania odchýlok, a to bez toho, aby boli dotknuté uplatniteľné **nediskriminačné** dane, odvody a sieťové poplatky **zohľadňujúce náklady**;
 - b) mohli ako koncoví odberatelia využívať všetky práva a povinnosti spotrebiteľov v súlade s touto smernicou ■ ;

- c) *neboli povinní plniť povinnosti dodávateľa, ak energiu spoločne využívajú domácnosti s inštalovaným výkonom do 10,8 kW v prípade samostatných domácností a do 50 kW v prípade bytových domov;*
- d) pokiaľ ide o dohody o *spoločnom využívaní energie*, mali prístup k *dobrovoľným* vzorovým zmluvám so spravodlivými a transparentnými podmienkami ■ ;
- e) v prípade konfliktu vyplývajúceho z dohody o spoločnom využívaní energie mali koncoví odberatelia prístup k mimosúdnemu urovnaniu sporov *s ostatnými účastníkmi na dohode o spoločnom využívaní energie* v súlade s článkom 26;

- e) neboli predmetom nespravodlivého alebo diskriminačného zaobchádzania zo strany účastníkov trhu alebo samostatných subjektov zúčtovania;
- f) boli informovaní o možnosti zmien v ponukových oblastiach v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) 2019/943, ako aj o skutočnosti, že právo na spoločné využívanie energie je obmedzené **v súlade s prvým pododsekom tohto odseku**;
- g) **informovali príslušných prevádzkovateľov sústav a účastníkov trhu vrátane príslušných dodávateľov o dohodách o spoločnom využívaní energie, a to buď priamo alebo prostredníctvom organizátora spoločného využívania energie.**

Členské štáty môžu upraviť maximálny inštalovaný výkon uvedený v prvom pododseku písm. c) takto:

- a) **v prípade samostatných domácností sa inštalovaný výkon môže zvýšiť na maximálne 30 kW;**
 - b) **v prípade bytových domov sa inštalovaný výkon môže zvýšiť na maximálne 100 kW alebo znížiť na minimálne 40 kW; akékoľvek zníženie sa môže uplatniť len v prípade riadne odôvodnených mimoriadnych okolností v dôsledku menšej priemernej veľkosti bytových domov.**
5. **Ak sú iné kategórie koncových odberateľov zúčastňujúcich sa na systémoch spoločného využívania energie väčšie ako stredné podniky, uplatňujú sa tieto dodatočné podmienky:**
- a) **veľkosť inštalovaného výkonu výrobného zariadenia pridruženého k systému spoločného využívania energie je maximálne 6 MW;**
 - b) **spoločné využívanie energie sa uskutočňuje v rámci miestnej alebo obmedzenej zemepisnej oblasti, ktorú určil dotknutý členský štát.**

6. Členské štáty zabezpečia, aby príslušní prevádzkovatelia prenosovej sústavy alebo prevádzkovatelia distribučnej sústavy alebo iné určené subjekty:
- a) monitorovali, zhromažďovali a validovali údaje z merania súvisiace so spoločne využívanou elektrinou a oznamovali ich príslušným koncovým odberateľom a účastníkom trhu aspoň každý mesiac a v súlade s článkom 23 **a aby na tento účel zaviedli vhodné informačné systémy;**
 - b) stanovili príslušné kontaktné miesto na:
 - i) evidenciu dohôd o spoločnom využívaní energie;
 - ii) **sprístupnenie praktických informácií o spoločnom využívaní energie;**
 - iii) prijímanie informácií o príslušných meracích bodoch, zmenách miesta a účasti a
 - iv) prípadné jasné, transparentné a včasné validovanie metód výpočtu.
7. Členské štáty prijímú vhodné a nediskriminačné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou mohli mať prístup k systémom spoločného využívania energie. Takéto opatrenia môžu zahŕňať finančnú podporu alebo kvóty na pridelovanie vyrobenej energie.

8. *Členské štáty zabezpečia, aby projekty spoločného využívania energie vo vlastníctve orgánov verejnej správy sprístupnili spoločnú elektrinu zraniteľným odberateľom a odberateľom postihnutým energetickou chudobou. Členské štáty pritom vyvinú maximálne úsilie na podporu toho, aby množstvo takto sprístupnenej energie predstavovalo v priemere aspoň 10 % spoločne využívannej energie.*
9. *Členské štáty môžu podporovať zavádzanie plug-in minisolárnych systémov s výkonom do 800 W v budovách a na nich.*
10. *Komisia poskytuje členským štátom usmernenia bez zvýšenia administratívneho zaťaženia s cieľom pomôcť im pri stanovení štandardizovanej metódy, pokiaľ ide o spoločné využívanie energie, a zabezpečiť rovnaké podmienky pre komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov a občianske energetické spoločenstvá.*
11. *Týmto článkom nie je dotknuté právo odberateľov vybrať si svojho dodávateľa v súlade s článkom 4 ani uplatniteľné vnútroštátne pravidlá udeľovania povolení dodávateľom.“;*

(6) vkladá sa tento článok:

1. **■** Regulačné orgány, *alebo ak členský štát určil na tento účel alternatívny nezávislý príslušný orgán, takto určený príslušný orgán s prihliadnutím na veľkosť dodávateľa a štruktúru trhu, a to prípadne aj prostredníctvom vykonania stresových testov*, zabezpečia, aby dodávatelia:
 - a) mali zavedené vhodné stratégie zaistenia a aby ich vykonávali s cieľom obmedziť riziko zmien vo veľkoobchodnej dodávke elektriny, pokiaľ ide o hospodársku životaschopnosť ich zmlúv s odberateľmi, a to pri zachovaní likvidity na krátkodobých trhoch a cenových signálov z týchto trhov;
 - b) *prijali všetky primerané opatrenia na obmedzenie rizika výpadku dodávok.*
2. Stratégie zaistenia dodávateľov môžu zahŕňať využívanie zmlúv o nákupe elektriny *alebo iných primeraných nástrojov, ako sú forwardové zmluvy*. Ak existujú dostatočne rozvinuté trhy pre zmluvy o nákupe elektriny, ktoré umožňujú efektívnu hospodársku súťaž, členské štáty môžu vyžadovať, aby časť rizikovej expozície dodávateľov voči zmenám v rámci veľkoobchodných cien elektriny bola krytá využitím zmlúv o nákupe elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, a to na obdobie zodpovedajúce rizikovej expozícii na strane spotrebiteľov a pod podmienkou dodržiavania práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

3. Členské štáty sa usilujú zabezpečiť dostupnosť zaist'ovacích produktov pre občianske energetické spoločenstvá a komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov *a vytvoriť na tento účel základné podmienky.*“;

(7) v článku 27 sa odsek 1 nahrádza takto:

- „1. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia elektriny v domácnosti, a ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky využívali univerzálnu službu, t. j. právo na dodávku elektriny v stanovenej kvalite na ich území za konkurenčné, ľahko a jasne porovnateľné, transparentné a nediskriminačné ceny. Na zaistenie poskytovania univerzálnej služby uložia členské štáty prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť pripojiť odberateľov do svojej sústavy za podmienok a pri dodržaní taríf stanovených v súlade s postupom uvedeným v článku 59 ods. 7. Táto smernica nebráni členským štátom v tom, aby posilňovali trhovú pozíciu odberateľov v domácnosti a malých a stredných odberateľov mimo domácnosti podporovaním možností dobrovoľného združovania sa na účely zastupovania tejto skupiny odberateľov.“;

(7) vkladá sa tento ■ článok:

„Článok 27a

Dodávateľ poslednej inštancie

1. ***Ak*** členské štáty ***ešte nezaviedli režim pre*** dodávateľov poslednej inštancie, ***zavedú takýto režim s cieľom zabezpečiť kontinuitu dodávok*** aspoň pre odberateľov v domácnosti. Dodávatelia poslednej inštancie sú určení spravodlivým, ■ transparentným a nediskriminačným postupom.
2. Koncoví odberatelia, ktorí sú presunutí k dodávateľom poslednej inštancie, ***nad'alej využívajú všetky*** svoje práva odberateľov stanovené v ***tejto smernici***.
3. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia poslednej inštancie bezodkladne informovali presunutých odberateľov o podmienkach a zaistili pre nich plynulú kontinuitu dodávok na ***obdobie potrebné na nájdenie nového dodávateľa*** v trvaní aspoň šesť mesiacov.

4. Členské štáty zabezpečia, aby koncovým odberateľom boli poskytnuté informácie a podpora v súvislosti s prechodom na trhovú ponuku.
5. Členské štáty môžu od dodávateľa poslednej inštancie vyžadovať, aby dodával elektrinu odberateľom v domácnostiach *a malým a stredným podnikom*, ktoré nedostávajú trhové ponuky. V takýchto prípadoch sa uplatňujú podmienky stanovené v článku 5. “;

(8) vkladá sa tento článok:

„Článok 28a

Ochrana pred odpojením ■

1. Členské štáty zabezpečia, aby boli zraniteľní odberatelia *a odberatelia postihnutí energetickou chudobou plne* chránení pred odpojením od elektriny, *a to prijatím vhodných opatrení vrátane zákazu odpojenia alebo iných rovnocenných opatrení*. Táto ochrana sa poskytuje ako súčasť konceptu zraniteľných odberateľov podľa článku 28 ods. 1 ■ a bez toho, aby boli dotknuté opatrenia uvedené v *článku 10 ods. 11*.

Pri oznamovaní transpozície tejto smernice Komisii členské štáty vysvetlia vzťah medzi prvým pododsekom a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych transpozičných nástrojov a opatreniami prijatými na vykonanie prvého pododseku.

2. *Členské štáty zabezpečia, aby dodávateľia nevypovedali zmluvy a neodpojili odberateľov z dôvodov, v súvislosti s ktorými vybavujú sťažnosť v súlade s článkom 10 ods. 9 alebo na ktoré sa vzťahuje mechanizmus mimosúdneho urovnávania sporov v súlade s článkom 26. Takáto sťažnosť alebo použitie takéhoto mechanizmu nemá vplyv na zmluvné práva a povinnosti zmluvných strán. Členské štáty môžu prijať vhodné opatrenia na zabránenie zneužívaniu postupu.*
3. *V snahe umožniť odberateľom, aby predišli odpojeniu, prijímú členské štáty vhodné opatrenia, ktoré môžu zahŕňať:*
 - a) *podporu dobrovoľných kódexov pre dodávateľov a odberateľov týkajúcich sa predchádzania prípadom neplatiacich odberateľov a ich riešenia; tieto opatrenia sa môžu týkať podpory odberateľov pri riadení ich spotreby energie a nákladov vrátane poukazovania na nezvyčajne vysoké výkyvy v spotrebe energie alebo jej využívaní v zimných a letných obdobiach, poskytovania vhodných flexibilných platobných plánov, opatrení v oblasti dlhového poradenstva, vlastného odpočtu meracích zariadení a lepšej komunikácie s odberateľmi a podpornými agentúrami;*
 - b) *podporu vzdelávania a informovanosti odberateľov o ich právach a riadení dlhu;*

- c) *prístup k financiám, poukazom alebo dotáciám na podporu platby faktúr;*
- d) *podporu a uľahčenie poskytovania odpočtu meracích zariadení každé tri mesiace alebo prípadne za kratšie fakturačné obdobia, ak sa zaviedol systém pravidelného samoodpočtu koncovým odberateľom s cieľom splniť povinnosti uvedené v bode 2 písm. a) a b) prílohy I, pokiaľ ide o frekvenciu vyúčtovania a poskytovanie informácií o vyúčtovaní.“;*

(9) v článku 31 sa odsek 2 a odsek 3 nahrádzajú takto:

- „2. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy nesmie v žiadnom prípade diskriminovať užívateľov sústavy alebo skupiny užívateľov sústavy vrátane komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a občianskych energetických spoločenstiev, najmä nie v prospech svojich príbuzných podnikov.
3. **Prevádzkovatelia** distribučných sústav poskytujú užívateľom sústavy informácie, ktoré potrebujú na efektívny prístup do sústavy a jej užívanie. **Prevádzkovatelia** distribučných sústav predovšetkým transparentným spôsobom uverejňujú jasné informácie o kapacite dostupnej pre nové pripojenia v oblastiach, v ktorých pôsobia, *s vysokým priestorovým rozlíšením, rešpektujúc verejnú bezpečnosť a dôvernosť údajov, a to vrátane kapacity, na ktorú sa vzťahuje žiadosť o pripojenie, a možnosti flexibilného pripojenia* v preťažených oblastiach. *Tieto informácie zahŕňajú kritériá používané na výpočet dostupnej kapacity pre nové pripojenia. Prevádzkovatelia distribučných sústav tieto informácie aktualizujú pravidelne a v každom prípade aspoň raz štvrťročne.*

Prevádzkovatelia distribučných sústav takisto poskytujú užívateľom sústavy jasným a transparentným spôsobom informácie o stave a postupoch ich žiadostí o pripojenie. Takéto informácie poskytnú do troch mesiacov od podania žiadosti. ***Ak požadované pripojenie nie je povolené ani trvalo odmietnuté, prevádzkovatelia distribučných sústav tieto informácie pravidelne aktualizujú, a to aspoň raz štvrt'ročne.***“;

- 3a. Prevádzkovatelia distribučných sústav poskytujú používateľom sústavy možnosť požiadať o pripojenie do siete a predložiť príslušné dokumenty výlučne v digitálnej forme.***
- 3b. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať odsek 3 na integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom alebo obsluhujú malé izolované sústavy. Členské štáty sa môžu rozhodnúť uplatňovať nižšiu prahovú hodnotu ako 100 000 pripojených odberateľov.***

Členské štáty nabádajú integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom, aby raz ročne poskytovali užívateľom sústavy informácie uvedené v odseku 3, a na tento účel podporujú spoluprácu medzi prevádzkovateľmi distribučných sústav.“;

(10) v článku 33 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Bez toho, aby bola dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ*, členské štáty zabezpečia potrebný regulačný rámec, ktorý umožní pripájanie verejne prístupných a súkromných nabíjajúcich staníc s funkciami inteligentného nabíjania a funkciami obojsmerného nabíjania v súlade s článkom 20a smernice (EÚ) 2018/2001 do distribučných sústav. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia distribučných sústav spolupracovali na nediskriminačnom základe s akýmkoľvek podnikom, ktorý vlastní, vyvíja, prevádzkuje alebo spravuje nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá, a to aj z hľadiska pripojenia do sústavy.

* ***Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ z 22. októbra 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá (Ú. v. EÚ L 307, 28.10.2014, s. 1).“;***

(11) v článku 40 sa vkladá tento odsek:

„**6a.** Požiadavky v odsekoch 5 a 6 tohto článku sa neuplatňujú vo vzťahu k produktu obmedzenia spotreby v čase špičky obstaranému v súlade s článkom 7a nariadenia (EÚ) 2019/943.“;

(12) článok 59 sa mení takto:

a) odsek 1 sa mení takto:

i) písmeno c) sa nahrádza takto:

„c) ■ v úzkej spolupráci s ostatnými regulačnými orgánmi zabezpečovať plnenie povinností jednotnej pridelovacej platformy zriadenej v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2016/1719*, siete ENTSO pre elektrinu a subjektu PDS EÚ podľa tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943, sieťových predpisov a usmernení prijatých podľa článkov 59, 60 a 61 nariadenia (EÚ) 2019/943 a iného príslušného práva Únie vrátane práva týkajúceho sa cezhraničných záležitostí, ako aj rozhodnutí agentúry ACER a spoločne identifikovať situácie, keď si jednotná pridelovacia platforma, sieť ENTSO pre elektrinu a subjekt PDS EÚ neplnia svoje príslušné povinnosti; ak regulačné orgány nie sú schopné dosiahnuť dohodu v lehote štyroch mesiacov od začatia konzultácií na účely spoločnej identifikácie neplnenia si povinností, vec sa postúpi agentúre ACER na rozhodnutie, a to podľa článku 6 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2019/942;

* Nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1719 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie dlhodobých kapacít (Ú. v. EÚ L 259, 27.9.2016, s. 42).“;

ii) písmeno z) sa nahrádza takto:

„z) **■** monitorovať odstraňovanie neoprávnených prekážok a obmedzení rozvoja spotreby vlastnej vyrobenej elektriny, ***spoločného využívania elektriny, komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov*** a občianskych energetických spoločenstiev vrátane ***prekážok a obmedzení, ktoré bránia*** pripojeniu flexibilnej distribuovanej výroby energie v primeranom čase v súlade s článkom ***58 písm. d)***.“;

b) odsek 4 sa nahrádza takto:

„4. Regulačný orgán so sídlom v členskom štáte, v ktorom má sídlo jednotná pridel'ovacia platforma, sieť ENTSO pre elektrinu alebo subjekt PDS EÚ, má právomoc uložiť subjektom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry ACER, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhnovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie.“;

(13) v článku 66 sa dopĺňajú tieto odseky:

„6. *Odchylne od článku 40 ods. 4 majú prevádzkovatelia prenosových sústav v Estónsku, Lotyšsku a Litve možnosť využiť regulačné služby poskytované domácimi poskytovateľmi v oblasti uskladňovania elektriny, podnikmi príbuznými s prevádzkovateľmi prenosových sústav a inými zariadeniami vo vlastníctve prevádzkovateľov prenosových sústav.*

Odchylne od článku 54 ods. 2 môžu Estónsko, Lotyšsko a Litva povoliť svojim prevádzkovateľom prenosových sústav a ich príbuzným podnikom, aby vlastnili, rozvíjali, riadili a prevádzkovali zariadenia na uskladňovanie energie bez toho, aby sa uskutočnili otvorené, transparentné a nediskriminačné výberové konania, a môžu povoliť, aby takéto zariadenia na uskladňovanie energie kúpovali alebo predávali elektrinu na vyrovnávacích trhoch.

Výnimky uvedené v prvom a druhom pododseku sa uplatňujú do troch rokov od vstupu Estónska, Lotyšska a Litvy do kontinentálnej európskej synchronnej oblasti. Ak je to potrebné na zachovanie bezpečnosti dodávok, Komisia môže počiatočné trojročné obdobie predĺžiť o najviac päť rokov.

7. ***Odchylne od článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 môže Cyprus povoliť svojmu prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, aby vlastnil, rozvíjal, riadil a prevádzkoval zariadenia na uskladňovanie energie bez toho, aby sa uskutočnilo otvorené, transparentné a nediskriminačné výberové konanie. Výnimka uvedená v prvom pododseku sa uplatňuje dovtedy, kým sa nevybuduje prepojenie prenosovej sústavy na Cypre s prenosovými sústavami iných členských štátov.***“;

(14) vkladá sa tento článok ■ :

„Článok 66a

Prístup k cenovo dostupnej energii počas krízy cien elektriny

1. ***Rada môže prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia na základe návrhu Komisie vyhlásiť regionálnu alebo celoúnijnú krízu cien elektriny, ak sú splnené tieto podmienky:***
 - a) veľmi vysoké ***priemerné*** ceny na veľkoobchodných trhoch s elektrinou, ktoré predstavujú minimálne dvaaplnásobok priemernej ceny za predchádzajúcich päť rokov ***a minimálne 180 EUR/MWh***, pričom sa očakáva, že tento trend bude pokračovať aspoň šesť mesiacov. ***Pri výpočte priemernej ceny počas predchádzajúcich piatich rokov sa nezohľadňujú obdobia, v ktorých bola vyhlásená regionálna alebo celoúnijná kríza cien elektriny;***

- b) nastane prudký nárast maloobchodných cien elektriny ***približne o 70 %***, pričom sa očakáva, že tento trend bude pokračovať aspoň ***tri*** mesiace;

2. Vo **█** vykonávacom rozhodnutí uvedenom v odseku 1 sa ***špecifikuje*** obdobie platnosti takéhoto vykonávacieho rozhodnutia, ktoré môže trvať najviac jeden rok. ***Toto obdobie sa môže predĺžiť v súlade s postupom stanoveným v odseku 8 na po sebe nasledujúce obdobia v trvaní najviac jedného roka.***
3. ***Vyhlásením regionálnej alebo celoúnijnej krízy cien elektriny podľa odseku 1 sa zabezpečí spravodlivá hospodárska súťaž vo všetkých členských štátoch, na ktoré sa vykonávacie rozhodnutie vzťahuje, aby nedošlo k neprimeranému narušeniu vnútorného trhu.***
4. ***Ak sú splnené podmienky stanovené v odseku 1, Komisia predloží návrh na vyhlásenie regionálnej alebo celoúnijnej krízy cien elektriny, ktorý zahŕňa navrhované obdobie platnosti vykonávacieho rozhodnutia.***
5. ***Rada môže kvalifikovanou väčšinou zmeniť návrh Komisie predložený podľa odsekov 4 alebo 8.***

6. Ak **Rada** prijala vykonavacie rozhodnutie podľa odseku 1, členské štáty môžu počas obdobia platnosti daného rozhodnutia vykonávať **dočasné** ciele verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny malým a stredným podnikom. Takéto verejné zásahy:

- a) sa obmedzujú najviac na 70 % spotreby príjemcu počas rovnakého obdobia v predchádzajúcom roku a zachovávajú stimuly na zníženie dopytu;
- b) spĺňajú podmienky stanovené v článku 5 ods. 4 a 7;
- c) v náležitých prípadoch spĺňajú podmienky stanovené v odseku 7 tohto článku;
- d) **sú koncipované tak, aby sa minimalizovala akákoľvek negatívna fragmentácia vnútorného trhu.**

7. Ak **Rada** prijala vykonávacie rozhodnutie podľa odseku 1, členské štáty môžu na obdobie platnosti daného rozhodnutia pri vykonávaní cielených verejných zásahov do stanovovania cien dodávok elektriny podľa článku 5 ods. 6 alebo podľa odseku 6 tohto článku odchylné od článku 5 ods. 7 písm. c) výnimočne a dočasne stanoviť cenu za dodávku elektriny, ktorá je nižšia ako náklady, za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:
- a) cena stanovená pre odberateľov elektriny v domácnosti sa uplatňuje len na maximálne 80 % mediánu spotreby domácností a zachovávajú sa stimuly na zníženie dopytu;
 - b) nedochádza k diskriminácii medzi dodávateľmi;
 - c) dodávatelia dostávajú za dodávky pod úrovňou nákladov kompenzáciu **transparentným a nediskriminačným spôsobom**;
 - d) všetci dodávatelia sú oprávnení poskytovať na rovnakom základe ponuky na cenu za dodávku elektriny, ktorá je pod úrovňou nákladov;
 - e) **navrhované opatrenia nenarúšajú vnútorný trh s elektrinou.**

8. *Komisia v dostatočnom predstihu pred uplynutím obdobia platnosti stanoveného podľa odseku 2 posúdi, či sú naďalej splnené podmienky uvedené v odseku 1. Ak Komisia usúdi, že podmienky stanovené v odseku 1 sú naďalej splnené, predloží Rade návrh na predĺženie obdobia platnosti vykonávacieho rozhodnutia prijatého podľa odseku 1. Ak Rada rozhodne o predĺžení obdobia platnosti, počas tohto predĺženého obdobia sa uplatňujú odseky 6 a 7.*

Komisia priebežne posudzuje a monitoruje vplyv opatrení prijatých podľa tohto článku a pravidelne uverejňuje výsledky takýchto posúdení.“;

(15) v článku 69 sa odsek 2 nahrádza takto:

„2. *Komisia do 31. decembra 2025 preskúma vykonávanie tejto smernice a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade. Komisia v prípade potreby predloží spolu so správou alebo po jej predložení aj legislatívny návrh.*

V preskúmaní Komisie sa posúdi najmä kvalita služieb ponúkaných koncovým odberateľom a to, či sú odberatelia, predovšetkým zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou, primerane chránení podľa tejto smernice.“

Článok 3
Transpozícia

1. *Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr ... [šesť mesiacov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice].*

Odchyľne od prvého pododseku tohto článku členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkom 1 bodmi 2 a 4 najneskôr ... [24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice].

Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upraví členské štáty.

2. *Členské štáty oznámia Komisii znenie opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.*

Článok 4

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť *dvadsiatym* dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 5

Táto smernica je určená členským štátom.

V ...

*Za Európsky parlament
predsedníčka*

*Za Radu
predseda*

PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajca vyhlasuje, že počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore mu poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt osoba	a/alebo
Eurelectric	
Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu	
E.ON SE	
PGE Polska Grupa Energetyczna SA	
Nordenergi	
EDF Francúzsko	
Climate Action Network Europe (európska sieť pre opatrenia v oblasti zmeny klímy)	
Európska komisia (GR ENER)	
Ørsted A/S	
Acciona S.A.	
Výbor nominovaných organizátorov trhu s elektrinou (NEMO) – OMIE	
E.DSO – európski prevádzkovatelia distribučných sústav	
Alcoa	
EASE	
GEODE	
ACER	
BEUC	
ASEALEN	
REScoop.eu	
EREF	
Instituto de Investigación Tecnológica de Comillas (IIT)	
Stále zastúpenie Nemecka	
Arcelor Mittal	
RWE	
EEX	
Uniper	
Nord Pool AS	
Európsky výbor regiónov	
Shell	
Vattenfall	
EGEC	
smartEn Smart Energy Europe	
Subjekt PDS	
Asociación de Comercializadores Independientes de Energía (ACIE)	
Európsky hospodársky a sociálny výbor	
Naturgy	
ENI	

Stále zastúpenie Dánska
Eurometaux
Euromines
Nadácia Abbé Pierre, organizácia Friends of the Earth Europe, FEANTSA, ESF
Inštitút pre európsku environmentálnu politiku
ENEL
Združenie Solar Power Europe
Red Eléctrica Española
Stále zastúpenie Španielska
Stále zastúpenie Luxemburska
Platforma RE-Source
E3G
Wind Europe

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.

30.6.2023

STANOVISKO VÝBORU PRE HOSPODÁRSKE A MENOVÉ VECI

pre Výbor pre priemysel, výskum a energetiku

o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2019/943 a (EÚ) 2019/942, ako aj smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 s cieľom zlepšiť koncepciu trhu s elektrinou v Únii
(COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Spravodajca výboru požiadaného o stanovisko: Pedro Silva Pereira

POZMEŇUJÚCI NÁVRH

Výbor pre hospodárske a menové veci vyzýva Výbor pre priemysel, výskum a energetiku, aby ako gestorský výbor vzal do úvahy:

Pozmeňujúci návrh 1

Návrh nariadenia Odôvodnenie 3

Text predložený Komisiou

(3) Komisia v reakcii na túto situáciu v októbri 2021 predložila oznámenie o cenách energie, ktorého súčasťou bol súbor opatrení, ktoré EÚ a jej členské štáty môžu využiť na riešenie bezprostredného vplyvu vysokých cien energie na domácnosti a podniky (vrátane podpory príjmov, daňových úľav a opatrení na úsporu a uskladňovanie plynu) a na posilnenie odolnosti voči budúcim cenovým šokom. Vo svojom oznámení z 8. marca 2022 s názvom REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu¹⁸ načrtla niekoľko ďalších opatrení s cieľom posilniť tento súbor nástrojov a reagovať na rastúce ceny energie. Komisia **zároveň** 23. marca 2022 **zriadila** dočasný

Pozmeňujúci návrh

(3) Komisia v reakcii na túto situáciu v októbri 2021 predložila oznámenie o cenách energie, ktorého súčasťou bol súbor opatrení, ktoré EÚ a jej členské štáty môžu využiť na riešenie bezprostredného vplyvu vysokých cien energie na domácnosti a podniky (vrátane podpory príjmov, daňových úľav a opatrení na úsporu a uskladňovanie plynu) a na posilnenie odolnosti voči budúcim cenovým šokom. Vo svojom oznámení z 8. marca 2022 s názvom REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu¹⁸ načrtla niekoľko ďalších opatrení s cieľom posilniť tento súbor nástrojov a reagovať na rastúce ceny energie. Komisia 23. marca 2022 **prijala dočasný krízový**

režim štátnej pomoci, ktorý má umožniť určité subvencie na zmiernenie vplyvu vysokých cien energie.¹⁹

rámec, ktorým sa zriaduje dočasný režim štátnej pomoci, ktorý má umožniť určité subvencie na zmiernenie vplyvu vysokých cien energie.¹⁹ ***Rámec bol 9. marca 2023 nahradený dočasným krízovým a transformačným rámcom, ktorý poskytuje flexibilitu a jednoduchosť v reakcii na krízu a zároveň zabezpečuje ciele pomoci, ako aj splnenie cieľov súdržnosti a prispieva k dosiahnutiu cieľov Priemyselného plánu zelenej dohody.***

¹⁸ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu [COM(2022) 108 final].

¹⁹ Oznámenie Komisie – Dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (C 131 I/01, C/2022/1890).

¹⁸ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu [COM(2022) 108 final].

¹⁹ Oznámenie Komisie – Dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (C 131 I/01, C/2022/1890).

Pozmeňujúci návrh 2

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 3 a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

(3a) Dočasný krízový a transformačný rámec na poskytovanie štátnej pomoci je súčasťou druhého piliera Priemyselného plánu zelenej dohody. Treba poznamenať, že ide o dočasný a cieleň rámec a že existujú kompromisy medzi urýchlením financovania výroby čistých technológií v Európe a integritou vnútorného trhu, keďže nie všetky členské štáty majú rovnaký fiškálny priestor na realizáciu potrebných investícií. Preto sú potrebné vhodné nástroje na štrukturálnu reakciu na investičné potreby.

Pozmeňujúci návrh 3

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 3 b (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

(3b) Nárast cien energií, ktorý ešte zhoršila ruská agresia voči Ukrajine a nadmerné špekulatívne praktiky účastníkov trhu, viedol k inflačným tlakom a zvýšeniu nerovností.

Pozmeňujúci návrh 4

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 11

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

(11) Reforma koncepcie trhu s elektrinou by mala byť prínosom nielen pre spotrebiteľov v domácnostiach, ale **aj pre konkurencieschopnosť odvetví** Únie, **pretože uľahčí ich možnosti** investovať do čistých technológií, ktoré potrebujú na realizáciu svojich postupov emisne neutrálnej transformácie. Energetickú transformáciu v Únii je potrebné podporiť pevnou výrobnou základňou čistých technológií. Týmito reformami sa podporí cenovo dostupná elektrifikácia priemyslu a vedúce svetové postavenie Únie z hľadiska výskumu a inovácií v oblasti technológií čistej energie.

(11) Reforma koncepcie trhu s elektrinou by mala byť prínosom nielen pre spotrebiteľov v domácnostiach, ale **by mala umožniť odvetviám** Únie investovať do čistých technológií, ktoré potrebujú na realizáciu svojich postupov emisne neutrálnej transformácie. Energetickú transformáciu v Únii je potrebné podporiť pevnou výrobnou základňou čistých technológií. Týmito reformami sa podporí cenovo dostupná elektrifikácia priemyslu a vedúce svetové postavenie Únie z hľadiska výskumu a inovácií v oblasti technológií čistej energie.

Pozmeňujúci návrh 5

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 19

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

(19) Spotrebiteľia a dodávateľia potrebujú efektívne a účinné forwardové trhy na pokrytie svojej dlhodobej cenovej

(19) Spotrebiteľia a dodávateľia potrebujú efektívne a účinné forwardové trhy na pokrytie svojej dlhodobej cenovej

expozície a zníženie závislosti od krátkodobých cien. Aby odberatelia elektriny v celej EÚ mohli v plnej miere využívať výhody integrovaných trhov s elektrinou a hospodárskej súťaže v celej Únii, malo by sa zlepšiť fungovanie forwardového trhu s elektrinou v Únii prostredníctvom zriadenia regionálnych virtuálnych obchodných centier s cieľom prekonať existujúcu roztrieštenosť trhu a nízku likviditu, ktorá sa vyskytuje v mnohých ponukových oblastiach.

Regionálne virtuálne obchodné centrá by mali pokrývať viacero ponukových oblastí a zároveň zabezpečiť primeranú cenovú koreláciu. Niektoré ponukové oblasti nemusia byť pokryté virtuálnym obchodným centrom, pokiaľ ide o prispievanie k referenčnej cene obchodného centra. Účastníci trhu z týchto ponukových oblastí by však stále mali mať možnosť zaistiť sa prostredníctvom obchodného centra.

expozície a zníženie závislosti od krátkodobých cien. Aby odberatelia elektriny v celej EÚ mohli v plnej miere využívať výhody integrovaných trhov s elektrinou a hospodárskej súťaže v celej Únii, malo by sa zlepšiť fungovanie forwardového trhu s elektrinou v Únii prostredníctvom zriadenia regionálnych virtuálnych obchodných centier s cieľom prekonať existujúcu roztrieštenosť trhu a nízku likviditu, ktorá sa vyskytuje v mnohých ponukových oblastiach.

Komisia by mala posúdiť pridanú hodnotu regionálnych virtuálnych obchodných centier a toto posúdenie by sa malo predložiť spoluzákonodarcom.

Pozmeňujúci návrh 6

Návrh nariadenia

Odôvodnenie 21

Text predložený Komisiou

(21) S cieľom zlepšiť možnosti účastníkov trhu v oblasti zaistenia by sa mala rozšíriť úloha jednotnej pridelovacej platformy zriadenej v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2016/1719. Jednotná pridelovacia platforma by mala ponúkať obchodovanie s finančnými dlhodobými prenosovými právami medzi rôznymi ponukovými oblasťami a regionálnymi virtuálnymi obchodnými centrami. Objednávky predložené účastníkmi trhu na finančné prenosové práva by mali byť spárované prostredníctvom súčasného pridelovania dlhodobej medzioblastnej kapacity. Takéto párovanie a pridelovanie by sa malo vykonávať pravidelne, aby sa pre účastníkov trhu zabezpečila dostatočná

Pozmeňujúci návrh

(21) S cieľom zlepšiť možnosti účastníkov trhu v oblasti zaistenia by sa mala rozšíriť úloha jednotnej pridelovacej platformy zriadenej v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2016/1719. Jednotná pridelovacia platforma by mala ponúkať obchodovanie s finančnými dlhodobými prenosovými právami medzi rôznymi ponukovými oblasťami, a ***ak boli zriadené***, regionálnymi virtuálnymi obchodnými centrami. Objednávky predložené účastníkmi trhu na finančné prenosové práva by mali byť spárované prostredníctvom súčasného pridelovania dlhodobej medzioblastnej kapacity. Takéto párovanie a pridelovanie by sa malo vykonávať pravidelne, aby sa pre

likvidita, a tým aj účinné možnosti zaistenia. Dlhodobé prenosové práva by sa mali vydávať s častou splatnosťou (od mesiaca vopred až po minimálne tri roky vopred), aby sa zosúlادili s typickým časovým horizontom zaistenia účastníkov trhu. Jednotná pridelovacia platforma by mala podliehať monitorovaniu a presadzovaniu, aby sa zabezpečilo, že bude náležitým spôsobom vykonávať svoje úlohy.

účastníkov trhu zabezpečila dostatočná likvidita, a tým aj účinné možnosti zaistenia. Dlhodobé prenosové práva by sa mali vydávať s častou splatnosťou (od mesiaca vopred až po minimálne tri roky vopred), aby sa zosúlادili s typickým časovým horizontom zaistenia účastníkov trhu. Jednotná pridelovacia platforma by mala podliehať monitorovaniu a presadzovaniu, aby sa zabezpečilo, že bude náležitým spôsobom vykonávať svoje úlohy.

Pozmeňujúci návrh 7

Návrh nariadenia Odôvodnenie 30

Text predložený Komisiou

(30) Ak sa členské štáty rozhodnú podporovať nové investície financované z verejných zdrojov (ďalej len „systémy priamej podpory cien“) do nízkouhlíkovej výroby elektriny z nefosílnych palív s cieľom dosiahnuť ciele Únie v oblasti dekarbonizácie, tieto systémy by mali byť štruktúrované prostredníctvom dvojsmerných rozdielových zmlúv tak, aby okrem záruky výnosov zahŕňali aj obmedzenie hornej hranice trhových výnosov príslušných výrobných aktív. Nové investície do výroby elektriny by mali zahŕňať investície do nových zariadení na výrobu elektriny, investície zamerané na modernizáciu existujúcich zariadení na výrobu elektriny, investície zamerané na rozšírenie existujúcich zariadení na výrobu elektriny alebo na predĺženie ich životnosti.

Pozmeňujúci návrh

(30) Ak sa členské štáty rozhodnú podporovať nové investície financované z verejných zdrojov (ďalej len „systémy priamej podpory cien“) do nízkouhlíkovej výroby elektriny z nefosílnych palív s cieľom dosiahnuť ciele Únie v oblasti dekarbonizácie, tieto systémy by mali byť štruktúrované prostredníctvom dvojsmerných rozdielových zmlúv tak, aby okrem záruky výnosov zahŕňali aj obmedzenie hornej hranice trhových výnosov príslušných výrobných aktív. Nové investície do výroby elektriny by mali zahŕňať investície do nových zariadení na výrobu elektriny, investície zamerané na modernizáciu existujúcich zariadení na výrobu elektriny, investície zamerané na rozšírenie existujúcich zariadení na výrobu elektriny alebo na predĺženie ich životnosti. ***Keďže týmito systémami sa nepriamo menia súčasné pravidlá štátnej pomoci (oznámenie Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky na rok 2022^{19a}, oznámenie Komisie – Dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie***

Ruska proti Ukrajine 2022/C 131 I/01^{19b}), pokiaľ ide o poskytovanie verejnej podpory na určité formy výroby elektriny, Komisia by mala pravidelne posudzovať, či sú naďalej vhodné a či neprímerane nenarúšajú ani nerozdeľujú vnútorný trh.

19a https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?toc=OJ%3AC%3A2022%3A080%3ATOC&uri=uriserv%3AOJ.C_.2022.080.01.0001.01.SLK

19b <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv:OJ.CI.2022.131.01.0001.01.SLK>

Pozmeňujúci návrh 8

Návrh nariadenia Odôvodnenie 34

Text predložený Komisiou

(34) Vďaka obmedzeniu hornej hranice trhových výnosov by systémy priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv mali členským štátom poskytnúť dodatočný zdroj príjmov v obdobiach vysokých cien energie. S cieľom ďalej zmierniť vplyv vysokých cien elektriny na účty spotrebiteľov za energiu by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa príjmy získané od výrobcov, na ktorých sa vzťahujú systémy priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv, preniesli na **všetkých** koncových odberateľov elektriny vrátane domácností, MSP a priemyselných spotrebiteľov na základe ich spotreby. Prerozdeľovanie príjmov by sa malo uskutočniť spôsobom, ktorým sa zabezpečí, že spotrebiteľia budú stále do určitej miery vystavení cenovému signálu, takže buď znížia svoju spotrebu, keď sú ceny vysoké, alebo ju presunú na obdobia s nižšími cenami (čo sú zvyčajne obdobia

Pozmeňujúci návrh

(34) Vďaka obmedzeniu hornej hranice trhových výnosov by systémy priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv mali členským štátom poskytnúť dodatočný zdroj príjmov v obdobiach vysokých cien energie. S cieľom ďalej zmierniť vplyv vysokých cien elektriny na účty spotrebiteľov za energiu by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa príjmy získané od výrobcov, na ktorých sa vzťahujú systémy priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv, preniesli na koncových odberateľov elektriny vrátane domácností, MSP a priemyselných spotrebiteľov na základe ich spotreby, **pričom sa uprednostnia zraniteľní odberatelia a odberatelia, ktorí sú postihnutí alebo ohrození energetickou chudobou**. Prerozdeľovanie príjmov by sa malo uskutočniť spôsobom, ktorým sa zabezpečí, že spotrebiteľia budú stále do určitej miery vystavení cenovému signálu,

s vyšším podielom výroby energie z obnoviteľných zdrojov). Členské štáty by mali zabezpečiť, aby prerozdelenie príjmov medzi konečných spotrebiteľov elektriny neovplyvnilo rovnaké podmienky a hospodársku súťaž medzi jednotlivými dodávateľmi.

takže buď znížia svoju spotrebu, keď sú ceny vysoké, alebo ju presunú na obdobia s nižšími cenami (čo sú zvyčajne obdobia s vyšším podielom výroby energie z obnoviteľných zdrojov). Členské štáty by mali zabezpečiť, aby prerozdelenie príjmov medzi konečných spotrebiteľov elektriny neovplyvnilo rovnaké podmienky a hospodársku súťaž medzi jednotlivými dodávateľmi.

Pozmeňujúci návrh 9

Návrh nariadenia Odôvodnenie 45

Text predložený Komisiou

(45) Ak dodávatelia nezabezpečia, aby ich portfólio elektriny bolo dostatočne zaistené, zmeny veľkoobchodných cien elektrickej energie ich môžu finančne ohroziť a viesť k ich zlyhaniu, pričom náklady sa prenesú na spotrebiteľov a ostatných používateľov siete. Preto by sa malo zabezpečiť, aby boli dodávatelia pri ponúkaní zmlúv s pevnou cenou primerane zaistení. **Vo vhodnej stratégii zabezpečenia by sa mal** zohľadňovať prístup dodávateľov k vlastnej výrobe a ich **kapitalizácia**, ako aj ich **expozícia** zmenám cien na veľkoobchodnom trhu.

Pozmeňujúci návrh

(45) Ak dodávatelia nezabezpečia, aby ich portfólio elektriny bolo dostatočne zaistené, zmeny veľkoobchodných cien elektrickej energie ich môžu finančne ohroziť a **potenciálne** viesť k ich zlyhaniu, pričom náklady sa prenesú na spotrebiteľov a ostatných používateľov siete. Preto by sa malo zabezpečiť, aby boli dodávatelia pri ponúkaní zmlúv s pevnou cenou primerane zaistení. **Vhodná hedžingová stratégia by mala byť v súlade s príslušnými právnymi predpismi Únie v oblasti finančných služieb a mala by** zohľadňovať prístup dodávateľov k vlastnej výrobe a ich **kapitalizáciu**, ako aj ich **expozíciu** zmenám cien na veľkoobchodnom **trhu, veľkosť dodávateľ'a a štruktúru** trhu.

Pozmeňujúci návrh 10

Návrh nariadenia Odôvodnenie 53

Text predložený Komisiou

(53) Verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny v zásade

Pozmeňujúci návrh

(53) Verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny v zásade

predstavujú opatrenie narúšajúce trh. Takéto zásahy sa preto môžu vykonávať len ako záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme a podliehajú osobitným podmienkam. Podľa tejto smernice sú regulované ceny možné pre energeticky chudobné a zraniteľné domácnosti, a to aj pod úrovňou nákladov, a ako prechodné opatrenie aj pre domácnosti a mikropodniky. V čase krízy, keď sa veľkoobchodné a maloobchodné ceny elektrickej energie výrazne zvyšujú, čo má negatívny vplyv na širšie hospodárstvo, by sa členským štátom malo umožniť, aby dočasne rozšírili uplatňovanie regulovaných cien aj na MSP. V prípade domácností aj MSP by členské štáty mali mať možnosť dočasne stanoviť regulované ceny pod úrovňou nákladov, pokiaľ tým nedôjde k narušeniu hospodárskej súťaže medzi dodávateľmi a pokiaľ sa dodávateľom kompenzujú náklady na dodávky pod úrovňou nákladov. Je však potrebné zabezpečiť, aby takáto regulácia cien bola cieľená a nevytvárala stimuly na zvyšovanie spotreby. Preto by sa takáto cenová regulácia mala obmedziť na 80 % mediánu spotreby domácností v prípade domácností a na 70 % spotreby z predchádzajúceho roka v prípade MSP. Komisia by mala určiť, kedy takáto kríza cien elektriny existuje, a následne, kedy sa táto možnosť začne uplatňovať. Komisia by mala takisto stanoviť platnosť tohto určenia, počas ktorej sa uplatňuje dočasné predĺženie regulovaných cien, ktoré môže trvať najviac jeden rok. Pokiaľ niektoré z opatrení uvedených v tomto nariadení predstavuje štátnu pomoc, nie je ustanoveniami týkajúcimi sa takýchto opatrení dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ.

predstavujú opatrenie narúšajúce trh, **hoci dodávanie elektriny by sa malo považovať za základnú službu**. Takéto zásahy sa preto môžu vykonávať len ako záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme a podliehajú osobitným podmienkam. Podľa tejto smernice sú regulované ceny možné pre energeticky chudobné a zraniteľné domácnosti, a to aj pod úrovňou nákladov, a ako prechodné opatrenie aj pre domácnosti a mikropodniky. V čase krízy, keď sa veľkoobchodné a maloobchodné ceny elektrickej energie výrazne zvyšujú, čo má negatívny vplyv na širšie hospodárstvo, by sa členským štátom malo umožniť, aby dočasne rozšírili uplatňovanie regulovaných cien aj na MSP. V prípade domácností aj MSP by členské štáty mali mať možnosť dočasne stanoviť regulované ceny pod úrovňou nákladov, pokiaľ tým nedôjde k narušeniu hospodárskej súťaže **na vnútornom trhu alebo** medzi dodávateľmi a pokiaľ sa dodávateľom kompenzujú náklady na dodávky pod úrovňou nákladov. Je však potrebné zabezpečiť, aby takáto regulácia cien bola cieľená a nevytvárala stimuly na zvyšovanie spotreby. Preto by sa takáto cenová regulácia mala obmedziť na 80 % mediánu spotreby domácností v prípade domácností a **mikropodnikov, na 90 % spotreby v prípade zraniteľných odberateľov** a na 70 % spotreby z predchádzajúceho roka v prípade MSP. Komisia by mala určiť, kedy takáto kríza cien elektriny existuje, a následne, kedy sa táto možnosť začne uplatňovať. Komisia by mala takisto stanoviť platnosť tohto určenia, počas ktorej sa uplatňuje dočasné predĺženie regulovaných cien, ktoré môže trvať najviac jeden rok. Pokiaľ niektoré z opatrení uvedených v tomto nariadení predstavuje štátnu pomoc, nie je ustanoveniami týkajúcimi sa takýchto opatrení dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ.

Pozmeňujúci návrh 11

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 1 – písmeno a

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 1 – písmeno b

Text predložený Komisiou

b) stanoviť základné zásady pre dobre fungujúce integrované trhy s elektrinou, ktoré umožnia všetkým poskytovateľom zdrojov a odberateľom elektriny nediskriminačný prístup na trh, umožnia rozvoj forwardových trhov s elektrinou, aby sa dodávateľia a spotrebiteľia mohli zaistiť proti riziku budúcej volatility cien elektriny alebo aby sa mohli chrániť pred týmto rizikom, **posilnia postavenie** spotrebiteľov, zabezpečia konkurencieschopnosť na globálnom trhu, zvýšia flexibilitu prostredníctvom riadenia odberu, uskladňovania energie a iných riešení v oblasti flexibility nefosílnych zdrojov, zabezpečia energetickú efektívnosť, uľahčia agregáciu distribuovaného dopytu a ponuky a umožnia integráciu trhu a odvetvia a trhové odmeňovanie za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov;“;

Pozmeňujúci návrh

b) stanoviť základné zásady pre dobre fungujúce integrované trhy s elektrinou, ktoré umožnia všetkým poskytovateľom zdrojov a odberateľom elektriny nediskriminačný prístup na trh, umožnia rozvoj forwardových trhov s elektrinou, aby sa dodávateľia a spotrebiteľia mohli zaistiť proti riziku budúcej volatility cien elektriny alebo aby sa mohli chrániť pred týmto rizikom **a zároveň sa zamedzilo škodlivým špekulatívnym činnostiam, zabezpečila sa ochrana spotrebiteľov vrátane zraniteľných** spotrebiteľov, zabezpečia konkurencieschopnosť na globálnom trhu, zvýšia flexibilitu prostredníctvom riadenia odberu, uskladňovania energie a iných riešení v oblasti flexibility nefosílnych zdrojov, zabezpečia energetickú efektívnosť, uľahčia agregáciu distribuovaného dopytu a ponuky a umožnia integráciu trhu a odvetvia a trhové odmeňovanie za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov;“;

Pozmeňujúci návrh 12

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 1 – písmeno b

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 1 – písmeno e

Text predložený Komisiou

e) podporovať dlhodobé investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov a umožniť spotrebiteľom, aby ich účty za energiu boli menej závislé od výkyvov krátkodobých cien na trhu s elektrinou,

Pozmeňujúci návrh

e) podporovať dlhodobé investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov **a flexibilitu zdrojov a** umožniť spotrebiteľom, aby ich účty za energiu boli **cenovo dostupné a** menej závislé od

najmä od cien fosílnych palív
v strednodobom až dlhodobom horizonte.“

výkyvov krátkodobých cien na trhu
s elektrinou, najmä od cien fosílnych palív
v strednodobom až dlhodobom horizonte.“

Pozmeňujúci návrh 13

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 6

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 9 – odsek 1 – úvodná časť

Text predložený Komisiou

1. **Sieť** ENTSO pre elektrinu **po konzultácii s ESMA** do 1. decembra 2024 predloží **agentúre ACER návrh na zriadenie** regionálnych virtuálnych obchodných centier pre forwardový trh. **Tento** návrh:

Pozmeňujúci návrh

1. **Komisia po konzultácii s ESMA, sieťou** ENTSO pre elektrinu **a agentúrou ACER** do 1. decembra 2024 predloží **Parlamentu a Rade posúdenie vplyvu zriadenia** regionálnych virtuálnych obchodných centier pre forwardový trh. **V náležitých prípadoch sa k posúdeniu v prípade potreby pripojí legislatívny návrh, ktorý okrem iného:**

Pozmeňujúci návrh 14

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 6

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 9 – odsek 1 – písmeno d a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

da) zabezpečiť, aby vytvorenie virtuálneho centra bolo v záujme spotrebiteľov v týchto regiónoch.

Pozmeňujúci návrh 15

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 6

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 9 – odsek 2

Text predložený Komisiou

2. Do šiestich mesiacov od doručenia návrhu na zriadenie regionálnych virtuálnych obchodných centier pre forwardový trh agentúra ACER tento návrh vyhodnotí a buď ho schváli, alebo zmení. Ak agentúra ACER návrh zmení, poradí sa pred prijatím zmien so sieťou ENTSO pre elektrinu. Prijatý návrh sa uverejní na webovom sídle agentúry ACER.

Pozmeňujúci návrh

2. Do šiestich mesiacov od doručenia návrhu na zriadenie regionálnych virtuálnych obchodných centier pre forwardový trh agentúra ACER tento návrh vyhodnotí a buď ho schváli, alebo zmení. Ak agentúra ACER návrh zmení, poradí sa **po informovaní orgánu ESMA** pred prijatím zmien so sieťou ENTSO pre elektrinu. Prijatý návrh sa uverejní na webovom sídle agentúry ACER.

Pozmeňujúci návrh 16

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 6

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 9 – odsek 5

Text predložený Komisiou

5. Ak regulačný orgán usúdi, že účastníci trhu nemajú k dispozícii dostatočné možnosti zaistenia, a po konzultácii s príslušnými orgánmi finančného trhu v prípade, keď sa forwardové trhy týkajú finančných nástrojov vymedzených v článku 4 ods. 1 bode 15, môže od búrz s elektrinou alebo prevádzkovateľov prenosových sústav požadovať, aby zaviedli dodatočné opatrenia, ako sú činnosti tvorby trhu, na zlepšenie likvidity forwardového trhu. **Pod podmienkou dodržiavania práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže a smernice 2014/65/EÚ a nariadení (EÚ) č. 648/2012 a (EÚ) č. 600/2014 musia mať organizátori trhu možnosť vyvíjať forwardové zaisťovacie produkty, a to aj dlhodobé forwardové zaisťovacie produkty**, aby mohli účastníkom trhu vrátane vlastníkov zariadení na výrobu elektriny využívajúcich obnoviteľné zdroje energie poskytnúť vhodné možnosti zaistiť sa proti finančným rizikám z dôvodu kolísania cien. Členské štáty nesmú

Pozmeňujúci návrh

5. Ak regulačný orgán usúdi, že účastníci trhu nemajú k dispozícii dostatočné možnosti zaistenia, a po konzultácii s príslušnými orgánmi finančného trhu v prípade, keď sa forwardové trhy týkajú finančných nástrojov vymedzených v článku 4 ods. 1 bode 15, môže od búrz s elektrinou alebo prevádzkovateľov prenosových sústav požadovať, aby zaviedli dodatočné opatrenia, ako sú činnosti tvorby trhu, na zlepšenie likvidity forwardového trhu. **Ak organizátori trhu vyvíjajú forwardové zaisťovacie produkty, a to aj dlhodobé forwardové zaisťovacie produkty, musia tak robiť v plnom súlade s právom Únie v oblasti hospodárskej súťaže a smernicou 2014/65/EÚ a nariadeniami (EÚ) č. 648/2012 a (EÚ) č. 600/2014**, aby mohli účastníkom trhu vrátane vlastníkov zariadení na výrobu elektriny využívajúcich obnoviteľné zdroje energie poskytnúť vhodné možnosti zaistiť sa proti finančným rizikám z dôvodu kolísania cien. Členské štáty nesmú vyžadovať, aby

vyžadovať, aby sa takéto zaist'ovacie činnosti mohli obmedzovať na obchody v členskom štáte alebo ponukovej oblasti.“

sa takéto zaist'ovacie činnosti mohli obmedzovať na obchody v členskom štáte alebo ponukovej oblasti.“

Pozmeňujúci návrh 17

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 9

Nariadenie (EÚ) 2019/942

Článok 19a – odsek 2

Text predložený Komisiou

2. Členské štáty **zabezpečia**, aby boli zavedené nástroje, ako sú systémy záruk za trhové ceny, na zníženie finančných rizík spojených s neplnením platieb zo strany odberateľa v rámci zmlúv o nákupe elektriny, a aby boli dostupné pre odberateľov, ktorí čelia prekážkam vstupu na trh so zmluvami o nákupe elektriny a nemajú finančné ťažkosti v súlade s článkami 107 a 108 ZFEÚ. Na tento účel členské štáty zohľadnia nástroje na úrovni Únie. Členské štáty určia, na ktoré kategórie odberateľov sa tieto nástroje zameriavajú, pričom uplatnia nediskriminačné kritériá.

Pozmeňujúci návrh

2. Členské štáty **môžu zabezpečiť**, aby boli zavedené nástroje, ako sú systémy záruk za trhové ceny, na zníženie finančných rizík spojených s neplnením platieb zo strany odberateľa v rámci zmlúv o nákupe elektriny, a aby boli dostupné pre odberateľov, ktorí čelia prekážkam vstupu na trh so zmluvami o nákupe elektriny a nemajú finančné ťažkosti. **Komisia preskúma, či tieto nástroje neprímerane nenarúšajú ani nerozdeľujú vnútorný trh a či sú** v súlade s článkami 107 a 108 ZFEÚ. Na tento účel členské štáty zohľadnia nástroje na úrovni Únie. Členské štáty určia, na ktoré kategórie odberateľov sa tieto nástroje zameriavajú, pričom **na každú kategóriu odberateľov** uplatnia nediskriminačné kritériá, **a to s náležitým ohľadom na zraniteľných odberateľov.**

Pozmeňujúci návrh 18

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 9

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 19a – odsek 6 a (nový)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

6a. Zmluvné strany každej PPA oznamujú národnému regulačnému orgánu množstvo, ceny a trvanie každej zmluvy. Národný regulačný orgán

uverejní dennú priemernú cenu elektriny, ktorá je váženým priemerom ceny všetkých množstiev elektriny obchodovaných v tejto ponukovej oblasti za daný deň.

Pozmeňujúci návrh 19

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 9

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 19b – odsek 1

Text predložený Komisiou

1. Systémy priamej podpory cien pre nové investície do výroby elektriny zo zdrojov uvedených v odseku 2 majú formu dvojsmernej rozdielovej zmluvy. Nové investície do výroby elektriny zahŕňajú investície do nových zariadení na výrobu elektriny, investície zamerané na modernizáciu existujúcich zariadení na výrobu elektriny, investície zamerané na rozšírenie existujúcich zariadení na výrobu elektriny alebo na predĺženie ich životnosti.

Pozmeňujúci návrh

1. Systémy priamej podpory cien pre nové investície do výroby elektriny zo zdrojov uvedených v odseku 2 majú formu dvojsmernej rozdielovej zmluvy. ***Takéto systémy musia byť minimálne úmerné nariadeniu (EÚ) 2020/852 a investíciám plánovaným v integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne, pokiaľ ide o rozmer dekarbonizácie uvedený v článku 4 písm. a) nariadenia (EÚ) 2018/1999, a všetkých jeho aktualizáciách.*** Nové investície do výroby elektriny zahŕňajú investície do nových zariadení na výrobu elektriny, investície zamerané na modernizáciu existujúcich zariadení na výrobu elektriny, investície zamerané na rozšírenie existujúcich zariadení na výrobu elektriny alebo na predĺženie ich životnosti.

Pozmeňujúci návrh 20

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 9

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 19b – odsek 3 – písmeno a

Text predložený Komisiou

a) byť navrhnuté tak, aby sa príjmy získané v prípade, že trhovú cenu je vyššia

Pozmeňujúci návrh

a) byť navrhnuté tak, aby sa príjmy získané v prípade, že trhovú cenu je vyššia

ako realizačná cena, rozdelili medzi všetkých koncových odberateľov elektriny na základe ich podielu na spotrebe (rovnaké náklady/náhrada za spotrebovanú MWh);

ako realizačná cena, rozdelili medzi všetkých koncových odberateľov elektriny na základe ich podielu na spotrebe (rovnaké náklady/náhrada za spotrebovanú Mwh), **pričom sa uprednostní kompenzácia zraniteľných odberateľov;**

Pozmeňujúci návrh 21

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 9

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 19b (nový) – odsek 3 – písmeno b a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

ba) zabezpečiť, aby komunitné/malé projekty mali prístup k rozdielovým zmluvám za zúčtovaciu cenu ponuky s najnižšou cenou;

Pozmeňujúci návrh 22

Návrh nariadenia

Článok 1 – odsek 1 – bod 14

Nariadenie (EÚ) 2019/943

Článok 69a – pododsek 1

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

Žiadne ustanovenie tohto nariadenia sa nedotýka ustanovení smernice (EÚ) 2014/65, nariadenia (EÚ) č. 648/2012 a nariadenia (EÚ) č. 600/2014, ak sa účastníci trhu alebo organizátori trhu zapájajú do činností súvisiacich s finančnými nástrojmi, najmä v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 15 smernice (EÚ) 2014/65.

Žiadne ustanovenie tohto nariadenia sa nedotýka ustanovení smernice (EÚ) 2014/65, nariadenia (EÚ) č. 648/2012 a nariadenia (EÚ) č. 600/2014, ak sa účastníci trhu alebo organizátori trhu zapájajú do činností súvisiacich s finančnými nástrojmi, najmä v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 15 smernice (EÚ) 2014/65. **Treba zabrániť duplicitu regulačných požiadaviek, požiadaviek na dodržiavanie predpisov a požiadaviek na podávanie správ.**

Pozmeňujúci návrh 23

Návrh nariadenia

Článok 2 – odsek 1 – bod 5

Smernica (EÚ) 2019/944

Článok 28a – pododsek 1

Text predložený Komisiou

Členské štáty **zabezpečia, aby boli zraniteľní odberatelia chránení pred odpojením od elektrickej energie**. Táto ochrana sa poskytuje ako súčasť koncepcie zraniteľných odberateľov podľa článku 28 ods. 1 tejto smernice a bez toho, aby boli dotknuté opatrenia uvedené v článku 10 ods. 11.“

Pozmeňujúci návrh

Členské štáty **zakážu odpojenie od elektrickej energie pre odberateľov elektriny v domácnosti, ktorí nie sú schopní platiť svoje účty za energiu, zraniteľných odberateľov elektriny v domácnosti a domácnosti, ktoré sú ohrozené energetickou chudobou alebo ktoré sa nachádzajú v energetickej chudobe**. Táto ochrana sa poskytuje ako súčasť koncepcie zraniteľných odberateľov podľa článku 28 ods. 1 tejto smernice a bez toho, aby boli dotknuté opatrenia uvedené v článku 10 ods. 11.“

Pozmeňujúci návrh 24

Návrh nariadenia

Článok 2 – odsek 1 – bod 6

Smernica (EÚ) 2019/944

Článok 27 – odsek 1

Text predložený Komisiou

1. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia elektriny v domácnosti, a ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky využívali univerzálnu službu, **t. j.** právo na dodávku elektriny **v stanovenej kvalite** na ich území za **konkurenčné, ľahko** a jasne porovnateľné, transparentné a nediskriminačné ceny. Na zaistenie poskytovania univerzálnej služby uložia členské štáty prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť pripojiť odberateľov do svojej sústavy za podmienok a pri dodržaní taríf stanovených v súlade s postupom uvedeným v článku 59 ods. 7. Táto smernica nebráni členským štátom, aby posilňovali trhovú pozíciu odberateľov elektriny v domácnosti a malých a stredných odberateľov elektriny

Pozmeňujúci návrh

1. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia elektriny v domácnosti a **mikropodniky, a** ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky využívali univerzálnu službu, **teda** právo na dodávku elektriny na ich území **v stanovenej kvalite** za **konkurencieschopné, jednoducho** a jasne porovnateľné, transparentné a nediskriminačné ceny. Na zaistenie poskytovania univerzálnej služby uložia členské štáty prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť pripojiť odberateľov do svojej sústavy za podmienok a pri dodržaní taríf stanovených v súlade s postupom uvedeným v článku 59 ods. 7. Táto smernica nebráni členským štátom, aby posilňovali trhovú pozíciu

mimo domácnosti podporovaním možností dobrovoľného združovania sa na účely zastupovania tejto skupiny odberateľov.

odberateľov elektriny v domácnosti a malých a stredných odberateľov elektriny mimo domácnosti podporovaním možností dobrovoľného združovania sa na účely zastupovania tejto skupiny odberateľov.

Pozmeňujúci návrh 25

Návrh nariadenia

Článok 2 – odsek 1 – bod 10

Smernica (EÚ) 2019/944

Článok 66a – odsek 1 – úvodná časť

Text predložený Komisiou

1. Komisia môže rozhodnúť o vyhlásení regionálnej alebo celoúnijnej krízy cien elektriny, ak sú splnené tieto podmienky:

Pozmeňujúci návrh

1. Komisia môže ***spolu so všetkými členskými štátmi*** rozhodnúť o vyhlásení regionálnej alebo celoúnijnej krízy cien elektriny, ak sú ***súčasne*** splnené tieto podmienky ***a očakáva sa, že budú pretrvávajúť aspoň šesť mesiacov***:

Pozmeňujúci návrh 26

Návrh nariadenia

Článok 2 – odsek 1 – bod 10

Smernica (EÚ) 2019/944

Článok 66a – odsek 2 a (nový)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

2a. Vyhlásením regionálnej alebo celoúnijnej krízy cien elektriny sa zabezpečia rovnaké podmienky vo všetkých členských štátoch, ktorých sa rozhodnutie týka, aby sa neprimerane nenarušil vnútorný trh.

Pozmeňujúci návrh 27

Návrh nariadenia

Článok 2 – odsek 1 – bod 10

Smernica (EÚ) 2019/944

Článok 66a – odsek 3 – písmeno c a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

ca) zohľadniť rušivé vplyvy na veľkoobchodný trh.

Pozmeňujúci návrh 28

Návrh nariadenia

Článok 2 – odsek 1 – bod 10

Smernica (EÚ) 2019/944

Článok 66a – odsek 3 a (nový)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

3a. Komisia vydá usmernenie o tom, ako sa tieto prahové hodnoty môžu uplatňovať v spojení s dočasným krízovým a transformačným rámcom, v ktorom bude platiť táto smernica aj rámec.

Pozmeňujúci návrh 29

Návrh nariadenia

Článok 2 – odsek 1 – bod 10

Smernica (EÚ) 2019/944

Článok 66a – odsek 4 – písmeno a

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

a) cena stanovená pre domácnosti sa uplatňuje len na maximálne 80 % mediánu spotreby domácností a zachováva sa stimul na zníženie dopytu;

a) cena stanovená pre domácnosti **a mikropodniky** sa uplatňuje len na maximálne 80 % mediánu spotreby domácností a zachováva si stimul na zníženie dopytu **a na minimálne 90 % spotreby v prípade zraniteľných odberateľov**;

POSTUP VÝBORU POŽIADANÉHO O STANOVISKO

Názov	ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2019/943 a (EÚ) 2019/942, ako aj smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 s cieľom zlepšiť koncepciu trhu s elektrinou v Únii
Referenčné čísla	COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD)
Gestorský výbor dátum oznámenia na schôdzi	ITRE 1.6.2023
Výbor požiadaný o stanovisko dátum oznámenia na schôdzi	ECON 1.6.2023
Spravodajca výboru požiadaného o stanovisko: dátum vymenovania	Pedro Silva Pereira 20.4.2023
Dátum prijatia	28.6.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 39 –: 8 0: 4
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Valentino Grant, Claude Gruffat, José Gusmão, Michiel Hoogeveen, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Aurore Lalucq, Aušra Maldeikienė, Csaba Molnár, Denis Nesci, Luděk Niedermayer, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Lídia Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Eva Maria Poptcheva, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Damien Carême, Niels Fuglsang, Henrike Hahn, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Eugen Jurzyca, Janusz Lewandowski, Chris MacManus, Tonino Picula, Jessica Polfjärd, René Repasi, Eleni Stavrou
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Vladimír Bilčík, Marco Campomenosi, Hannes Heide, Leszek Miller, Patrizia Toia, Juan Ignacio Zoido Álvarez

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

39	+
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Vladimír Bilčík, Markus Ferber, Janusz Lewandowski, Aušra Maldeikienė, Luděk Niedermayer, Lidia Pereira, Jessica Polfjård, Ralf Seekatz, Eleni Stavrou, Inese Vaidere, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Engin Eroglu, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Eva Maria Poptcheva, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Jonás Fernández, Niels Fuglsang, Hannes Heide, Aurore Lalucq, Leszek Miller, Csaba Molnár, Tonino Picula, René Repasi, Alfred Sant, Joachim Schuster, Patrizia Toia
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Damien Carême, Claude Gruffat, Henrike Hahn, Stasys Jakeliūnas, Kira Marie Peter-Hansen

8	-
ECR	Michiel Hoogeveen, Eugen Jurzyca, Dorien Rookmaker, Johan Van Overtveldt
ID	France Jamet
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos
The Left	José Gusmão, Chris MacManus

4	0
ECR	Denis Nesci
ID	Marco Campomenosi, Valentino Grant, Antonio Maria Rinaldi

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

8. 6. 2023

LIST VÝBORU PRE ROZPOČET

Cristian Buşoi
Predseda
Výboru pre priemysel, výskum a energetiku
BRUSEL

Vec: Stanovisko k návrhu Komisie, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1227/2011 a (EÚ) 2019/942 s cieľom zlepšiť ochranu Únie pred manipuláciou s trhom na veľkoobchodnom trhu s energiou, ako aj smernice (2023/0076 (COD)) a nariadenia (EÚ) 2019/943 a (EÚ) 2019/944, ako aj smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 s cieľom zlepšiť koncepciu trhu s elektrinou v Únii (2023/0077(COD))

Vážený pán predseda,

v rámci predmetného postupu sa koordinátori Výboru pre rozpočet na svojej schôdzi 31. januára 2023 rozhodli prijať stanovisko podľa článku 56+ rokovacieho poriadku vo forme listu k obom legislatívnym spisom.

Výbor prijal stanovisko na svojej schôdzi 8. 6. 2023¹ a poveril ma, aby som tlmočil nižšie uvedené stanovisko.

Kontext návrhu týkajúci sa vplyvu na rozpočet Agentúry Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) a ITER

14. marca 2023 Komisia navrhla reformu koncepcie trhu s elektrinou v EÚ s cieľom urýchliť nárast využívania obnoviteľných zdrojov energie a postupné ukončenie používania plynu, znížiť vplyv kolísavých cien fosílnych palív na účty spotrebiteľov, lepšie chrániť spotrebiteľov pred prudkým nárastom cien a potenciálnou manipuláciou s trhom a zabezpečiť, aby bol priemysel EÚ čistý a konkurencieschopnejší.

Premietla sa do dvoch návrhov, ktorými sa menia viaceré existujúce právne predpisy:

1. Zmena nariadenia REMIT (ochrana Únie pred manipuláciou s trhom na veľkoobchodnom trhu s energiou) a zodpovedajúca zmena nariadenia o ACER.

¹ Prítomní na záverečnom hlasovaní: Janusz Lewandowski (1. podpredseda), Olivier Chastel (2. podpredseda), Niclas Herbst (4. podpredseda), José Manuel Fernandes, Adam Jarubas, Siegfried Mureşan, Petri Sarvamaa, Eleni Stavrou, Rainer Wieland (za PPE), Markus Ferber and Asim Ademov (za PPE podľa článku 209 ods. 7)), Pascal Durand, Jonás Fernández, Jens Geier, Eero Heinäluoma, Camilla Laureti, Nils Ušakovs (za S&D), Inma Rodríguez-Piñero and Massimiliano Smeriglio (za S&D podľa článku 209 ods. 7)), Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Valérie Hayer, Fabienne Keller, Moritz Körner (za Renew), Nicolae Ştefănuţă (za Verts/ALE), Zbigniew Kuźmiuk, Bogdan Rzońca (za ECR), Dimitrios Papadimoulis (za the Left) a Andor Deli (za NI)

2. Zmeny nariadenia a smernice o koncepcii trhu s elektrickou energiou, smernice o obnoviteľných zdrojoch energie a zodpovedajúca zmena nariadenia o ACER.

Prvý poverí agentúru ACER novými úlohami, najmä autorizačnými a dozornými právomocami na platformách údajov o elektrickej energii, úlohou centralizácie podozrivých transakcií na trhu s elektrinou a vyšetrovaním a rozšírenými právomocami v oblasti presadzovania nariadenia REMIT. Podľa posúdenia Komisie by agentúra ACER potrebovala 25 dodatočných ekvivalentov plného pracovného času (FTE) a 4,2 milióna EUR prevádzkových výdavkov v rokoch 2025 – 2027. 2/3 zamestnancov a prevádzkové výdavky sa budú financovať z rozšíreného poplatku. Z rozpočtu EÚ sa tak má v rokoch 2025 – 2027 financovať 2,9 milióna EUR.

V druhom sa agentúre ACER zveria aj nové úlohy, najmä ex ante schvaľovanie uzlov na obchodovanie s forwardovými zmluvami o elektrickej energii a metodika, z ktorej vychádzajú správy členských štátov o potrebe flexibility na trhu s elektrinou. Podľa posúdenia Komisie by agentúra ACER potrebovala 4 dodatočné ekvivalenty plného pracovného času (FTE) a 2,8 milióna EUR v rokoch 2024 – 2027.

Celkový vplyv zvýšenia pre agentúru ACER na rozpočet EÚ by v rokoch 2024 – 2027 predstavoval 5,7 milióna EUR. V legislatívnom finančnom výkaze sa uvádza, že suma sa presunie z rozpočtového riadku ITER.

Pozícia Výboru pre rozpočet

Celkovo vplyv návrhu na rozpočet nie je podstatný a nariadenie o agentúre ACER sa upravuje len tak, aby sa rozšíril rozsah činností financovaných z poplatkov a doplnili úlohy súvisiace so zmenou smernice o koncepcii trhu s elektrickou energiou. Komisia informuje, že plánované kompenzačné presuny z projektu ITER do agentúry ACER nemajú negatívny vplyv na projekt ITER pri plnení jeho cieľov v rámci VFR, a pripomína, že celková suma týchto plánovaných presunov vo výške 5,7 milióna EUR predstavuje 0,1 % celkového rozpočtu ITER počas VFR.

Výbor pre rozpočet však poznamenáva, že od začiatku tohto VFR Komisia predložila niekoľko legislatívnych návrhov², ktorými poverila agentúru ACER novými dodatočnými

2

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 347/2013 Zvýšenie zdrojov agentúry ACER na dodatočné úlohy v oblasti dohľadu nad desaťročným plánom rozvoja siete. To si vyžaduje obmedzený počet dodatočných zdrojov (dodatočný 1 ekvivalent plného pracovného času) z programu NPE v oblasti energetiky (pozri legislatívny finančný výkaz v COM(2020) 824).
- Návrh Komisie na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o znižovaní emisií metánu v odvetví energetiky (COM(2021)805). To si vyžaduje obmedzený počet dodatočných zdrojov (1 pracovné miesto DZ od roku 2023). Zvýšenie rozpočtu súvisí výlučne so zvýšením počtu pracovných miest. Navrhuje sa, aby sa zvýšenie príspevku EÚ vykompenzovalo rovnakým znížením rozpočtu Nástroja na prepájanie Európy (program NPE Energetika).

úlohami, ktoré si vyžadujú dodatočné finančné prostriedky.

Tieto kombinované nové úlohy agentúry ACER vedú k zvýšeniu počtu zamestnancov (z východiskovej situácie vo VFR, t. j. 77 stálych, 36 zmluvných zamestnancov, 4 vyslaných národných expertov na 142 stálych, 47 zmluvných zamestnancov, 10 vyslaných národných expertov) a predpokladaných rozpočtových potrieb (rozpočet sa má zvýšiť na 22,4 milióna EUR v roku 2027 namiesto 16,3 milióna EUR).

Potreba uchýliť sa k prerozdeleniu prostriedkov s cieľom zabezpečiť potrebné dodatočné operačné a administratívne zdroje má významný vplyv na rozpočet EÚ na zvyšok finančného programového obdobia a po ňom.

Európsky parlament vo viacerých správach a uzneseniach zopakoval svoju všeobecnú pozíciu, že nové úlohy by sa mali pokryť novými zdrojmi a že by sa malo zabrániť „kompenzácií“ zvýšením prostredníctvom spätného zaťaženia alebo zníženia prostriedkov v rámci programových balíkov. Vzhľadom na hromadenie nových iniciatív, dodatočné potreby a neočakávaný vývoj však treba trpezlivo uviesť, že pôvodné zdroje pre takéto nové rozpočtové prostriedky v rozpočte EÚ – nepridelené rezervy v rámci stropov VFR a netematické osobitné nástroje, sú pravdepodobne od B2024 takmer alebo dokonca úplne vyčerpané.

Výbor pre rozpočet je pripravený návrh pozorne sledovať počas ďalších procedurálnych krokov, najmä pokiaľ ide o diskusie o ľudských a finančných zdrojoch agentúry ACER a akékoľvek možné rozpočtové dôsledky.

S úctou

-
- Návrh Komisie na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom COM(2021)804. Tieto úlohy si vyžadujú zvýšenie ľudských zdrojov agentúry o 15 dodatočných pracovných miest v pláne pracovných miest a 6 dodatočných zmluvných zamestnancov do roku 2027. Zvýšenie rozpočtu súvisí výlučne s dodatočnými zamestnancami. Zvýšenie príspevku EÚ sa vykompenzuje rovnakým znížením programu NPE Energetika.
 - Návrh Komisie na nariadenie Rady o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, cezhraničnej výmeny plynu a spoľahlivých referenčných hodnôt cien; COM(2022)549 final. V návrhu sa pre agentúru ACER stanovujú nové úlohy, pokiaľ ide o stanovenie a uverejnenie denného odhadu cien LNG a referenčnej hodnoty LNG. Agentúra ACER bude musieť dodržiavať zásady IOSCO pre agentúry pre oznamovanie cien (PRA), čo si vyžaduje skúsených zamestnancov. Agentúra bude potrebovať aj dodatočné zdroje na konzultačné účely, IT a audítorské záznamy. Predpokladá sa, že zvýšenie rozpočtových prostriedkov pre agentúru ACER sa vykompenzuje kompenzačným znížením plánovaných výdavkov v rámci programu NPE Energetika.
 - Návrh Komisie na nariadenie Rady, ktorým sa stanovuje trhový korekčný mechanizmus na ochranu občanov a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami; COM(2022)668 final. Návrh si bude vyžadovať dodatočné zdroje pre agentúru ACER. V návrhu sa stanovujú najmä nové úlohy agentúry ACER, pokiaľ ide o monitorovanie trhov s plynom a pomoc Komisii tým, že spustí (a neskôr deaktivuje) mechanizmus korekcie trhu a monitorovaním tokov plynu v rámci EÚ. Predpokladá sa, že zvýšenie rozpočtových prostriedkov pre agentúru ACER sa vykompenzuje kompenzačným znížením plánovaných výdavkov v rámci programu NPE Energetika.

Johan Van Overtveldt

23. 5. 2023

LIST VÝBORU PRE VNÚTORNÝ TRH A OCHRANU SPOTREBITEĽA

Pán Cristian-Silviu Buşoi
predseda
Výbor pre priemysel, výskum a energetiku
BRUSEL

Vec: Stanovisko k zmenám nariadení (EÚ) 2019/943 a (EÚ) 2019/942, ako aj smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 s cieľom zlepšiť koncepciu trhu s elektrinou v Únii (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Vážený pán predseda,

v rámci predmetného postupu bol Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa poverený predložením stanoviska Vášmu výboru. S cieľom umožniť včasné predloženie stanoviska sa koordinátori na schôdzi 28. marca 2023 rozhodli predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa túto záležitosť preskúmal na schôdzi 23. mája 2023. Na tejto schôdzi¹ sa rozhodol vyzvať Výbor pre priemysel, výskum a energetiku (ITRE), aby ako gestorský výbor zaradil ďalej uvedené návrhy, priority a zásady do návrhu uznesenia, ktorý prijme.

S úctou

Anna Cavazzini
predsedníčka

¹ Prítomní na záverečnom hlasovaní: Anna Cavazzini (Chair), Andrus Ansip (Vice-Chair), Krzysztof Hetman (Vice-Chair), Maria-Manuel Leitão-Marques (Vice-Chair), Alex Agius Saliba, Marc Angel, Anna-Michelle Asimakopoulou, Alessandra Basso, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoş, Deirdre Clune, Dita Charanzová, David Cormand, Christian Doleschal, Carlo Fidanza, Elisabetta Gualmini, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Claude Gruffat, Ivars Ijabs, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Katrin Langensiepen, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Francisco José Millán Mon, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Antonio Maria Rinaldi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere a Marion Walsmann.

NÁVRHY

Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa vyzýva Výbor pre priemysel, výskum a energetiku, aby vo svojej legislatívnej správe ako gestorský výbor zohľadnil tieto zistenia, priority a zásady:

- A. keďže na ochranu spotrebiteľov vrátane malých podnikov pred nestálymi cenami a prudkými nárastmi cien sa v návrhu stanovuje právo na zmluvy s pevnou cenou, ako aj na zmluvy s dynamickou cenou, právo na viacero zmlúv a na lepšie a jasnejšie zmluvné informácie. Prináša aj opatrenia na prevenciu a zabezpečenie ochrany zraniteľných odberateľov pred odpojením od elektrickej energie;
- B. keďže jeho ustanovenia sú zamerané aj na zlepšenie podmienok pre podnikové investície a podporu investícií do energie z obnoviteľných zdrojov, najmä zlepšením trhov s dlhodobými zmluvami;
- C. keďže návrh obsahuje ustanovenia o osobitných mechanizmoch, ktoré sa majú aktivovať počas krízy cien elektrickej energie:
 - 1. Berie na vedomie návrh Komisie, ktorý je súčasťou balíka Komisie na reformu trhu EÚ s elektrickou energiou. Mení sa ním nariadenie (EÚ) 2019/943 (nariadenie o elektrine), smernica (EÚ) 2019/944 (smernica o elektrine), smernica (EÚ) 2018/2001 (smernica o energii z obnoviteľných zdrojov) a nariadenie (EÚ) 2019/942 (nariadenie o ACER) a súčasne navrhujú dodatočné opatrenia na ochranu spotrebiteľov a podnikov, najmä MSP, pred kolísaním trhovými cenami, najmä pred prudkým nárastom cien, väčším výberom zmlúv a prístupom k energii z obnoviteľných a nízkouhlíkových zdrojov, čím sa zvyšuje stabilita a predvídateľnosť nákladov na energiu.
 - 2. Žiada, aby sa pri príprave pozície Parlamentu zohľadnili tieto priority a zásady:
 - I. Vnútorný trh: Prioritou plne integrovaného trhu EÚ s elektrinou musí byť spravodlivá a otvorená hospodárska súťaž spolu s dobre rozvinutými a prepojenými elektrizačnými sústavami medzi členskými štátmi. Zároveň by sa malo zabezpečiť, aby navrhované uplatňovanie zmlúv o nákupe elektrickej energie a dvojsmerných rozdielových zmlúv o nových investíciách bolo dobrovoľné a nebránilo fungovaniu vnútorného trhu. V tejto súvislosti by Komisia mala vypracovať jasné usmernenia. Výhodiskom opatrení pre investície do výroby elektrickej energie, elektrickej infraštruktúry a služieb flexibility navrhovaných v tejto smernici by mal byť trh, aby sa zamedzilo odrádzaniu od súkromných investícií.
 - II. Podpora prístupnosti a cenovej dostupnosti: Zabezpečenie rozvoja trhu so zmluvami o predaji elektrickej energie spolu s cenovo dostupnými tarifami na trhu s cieľom poskytovať energiu všetkým odberateľom vrátane MSP, ale zároveň ich viesť k tomu, aby spotrebu prispôbovali cenovým signálom, ako aj investičným stimulom investovať do úspor energie, členské štáty zabezpečia, aby na trhu existovala konkurenčná ponuka pevných cien a dynamických cenových taríf. V čase krízy cien elektriny musia byť primerane chránené najzraniteľnejšie domácnosti vrátane domácností v energetickej chudobe, a to aj opatreniami na ich ochranu pred odpojením od elektrickej energie podľa súčasného návrhu, aby sa

zabezpečil nepretržitý prístup k elektrickej energii za dostupné ceny. Rozhodujúce je však dosiahnuť správnu rovnováhu v celkovom procese medzi priamou podporou a potrebou presadzovať energetickú efektívnosť, najmä obnovou budov a prijatím udržateľných postupov.

- III. Zabezpečenie nepretržitého zásobovania elektrickou energiou: S nárastom elektrifikácie v takmer všetkých aspektoch života nadobúda výkonové zosilňovanie pre podniky aj domácnosti ešte väčší význam. Reformou by malo zlepšiť prostredie pre dostatočné investície do celých zložiek elektrizačnej sústavy: výroby z obnoviteľných zdrojov a čistej výroby, regulovateľnej výroby, prenosovej a distribučnej siete, ako aj riadenia uskladňovania a dopytu. V záujme ďalšieho zvyšovania bezpečnosti dodávok by sa kapacitné mechanizmy mali uznať za štrukturálny prvok trhu na lepšie vyjadrenie potrieb primeranosti a špecifik dotknutých členských štátov.
- IV. Transparentnosť informácií: Všetci spotrebitelia vrátane MSP by mali mať prístup k jasným, zrozumiteľným informáciám o ponukách na trhu s energiou a zmluvných podmienkach vo všetkých fázach procesu, a to pred aj po uzavretí zmluvy. k nim by mali patriť informácie o zložkách cien, podmienkach obnovenia zmluvy, dôsledkoch ukončenia zmluvy a ďalších relevantných podmienkach, ako aj informácie uvádzané vo faktúrach za elektrinu. Informácie by sa mali prezentovať jasne, čitateľne a zrozumiteľne pre všetkých koncových odberateľov a byť prístupné pre osoby so zdravotným postihnutím, a to aj podľa normalizovaných vzorov a pokynov. Dodávatelia by mali zabezpečiť, aby spotrebitelia mali prístup k lepším a jasnejším informáciám, najmä k predzmluvným informáciám, aby tak mohli porovnávať ponuky.

Zároveň by sa malo zabezpečiť, aby spotrebitelia mali dostatočný výber a mohli požívať výhody rôznych zmluvných ponúk.

Na podporu voľného a konkurencieschopného trhu by sa v súčasnom nariadení malo zabezpečiť, aby informácie od dodávateľov boli jasné a presné a aby sa informačné požiadavky dali plniť bez príliš náročných príkazov s možným vplyvom na inovácie alebo obmedzujúce schopnosť dodávateľov poskytovať konkurencieschopné ceny a služby.

Dodávatelia by nemali mať možnosť jednostranne meniť alebo vypovedať zmluvu na dobu určitú a zmluvu s pevnou cenou či spôsob platby. Na obnovenie zmluvy za iných ako pôvodných podmienok by sa mal vyžadovať výslovný súhlas spotrebiteľa.

Hoci už existujú ustanovenia o informačných povinnostiach dodávateľov, vzhľadom na rastúcu zložitosť ponúk o dodávkach energie a rôzne marketingové postupy je potrebné zlepšenie. Informácie pre spotrebiteľov by mali byť dostatočné a jasné, a nie klamlivé alebo zavádzajúce.

V prípade predpokladaného zvýšenia cien by dodávatelia mali včas informovať odberateľov s premenlivými tarifami o ochrane pred zvýšenými cenami vrátane návrhov na úsporu energie a alternatíve alebo o predpokladaných kalendároch mesačných platieb.

Okrem toho by spotrebitelia mali mať jednoduchý prístup k jasnému a zrozumiteľnému porovnaniu ponúk cien elektrickej energie bez nekorektného zvýhodnenia či znevýhodnenia niektorého konkrétneho dodávateľa.

- V. Starostlivosť o zraniteľných zákazníkov: Osobitná pozornosť by sa mala venovať potrebám zraniteľných odberateľských domácností, ku ktorým môžu patriť spotrebitelia s nízkym príjmom, so zdravotným postihnutím a tí, ktorí potrebujú elektrinu pre resuscitačné zariadenia, s ohľadom na ukazovatele energetickej chudoby uvedené v odporúčaní Komisie (EÚ) 2020/1563, a to zákazom odpojenia počas celého roka. Zakázať by sa malo odpojenie hociktorej domácnosti spotrebiteľov v kritickom čase vrátane víkendov a štátnych sviatkov. Obzvlášť výhodné by bolo umožniť splátkové kalendáre.

Okrem zákazu odpojenia a umožnenia splátkového kalendára by sa mali prijať aj iné opatrenia na podporu zraniteľných spotrebiteľov vrátane ponuky poradenstva a podpory v oblasti energetickej efektívnosti, ako aj ciele podporné opatrenia na úsporu energie, poskytovanie prístupu k núdzovým fondom a rozpracovanie cielených osvetových programov. Tieto opatrenia by mali byť koncipované tak, aby podporovali zraniteľných spotrebiteľov bez neprimeranej záťaže dodávateľov alebo obmedzenia hospodárskej súťaže na trhu s energiou.

Členské štáty určia dodávateľov poslednej inštancie, no táto požiadavka by nemala znamenať dodávku elektriny za pevnú minimálnu cenu.

- VI. Potenciál digitalizácie energetického systému ako základ a jeho využitie: Na podporu aktívnej účasti všetkých spotrebiteľov by služby dodávok elektrickej energie mali byť ľahko dostupné online, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím a starších. To možno dosiahnuť funkčnými a jednoduchými prístupovými rozhraniami. Digitalizácia energetického systému by mala byť kľúčovým prvkom budúcich trhov s elektrinou a elektrizačných sústav, a to aj posilnením postavenia spotrebiteľa ako výrobcu. Zároveň je dôležité zabezpečiť, aby sa zachovali vysoké normy bezpečnosti a ochrany údajov, a tak chrániť súkromie a osobné informácie spotrebiteľov. To by dodávateľom elektrickej energie v žiadnom prípade nemalo brániť v poskytovaní jednoduchého a rýchleho prístupu k zákazníckym službám všetkým spotrebiteľom bez prístupu na internet, a to telefonicky alebo inými prostriedkami.
- VII. Proporcionalita: Musí sa zabezpečiť, aby verejné zásahy povolené členskými štátom nevedli k narušeniu alebo fragmentácii trhu, ale aby podporovali jednotný trh a zabezpečovali vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa. Všetky takéto dočasné opatrenia by mali byť precízne cielené, riadne odôvodnené, založené na dôkazoch, proporcionálne a mali by sa čo najskôr zrušiť.
- VIII. Koordinácia: Komisia, národné regulačné orgány a ACER by mali systematicky monitorovať vplyv opatrení a mechanizmov zavedených členskými štátmi na vnútornom trhu s elektrinou. Súčasťou monitorovania by malo byť posudzovanie vplyvov na hospodársku súťaž, výber spotrebiteľov a efektívne fungovanie trhu.
- IX. Transparentnosť, komunikácia a dialóg: Všetky opatrenia súvisiace s trhom s energiou sa musia pripravovať a vykonávať transparentným spôsobom, za účasti

všetkých dotknutých zainteresovaných strán (vrátane spotrebiteľských organizácií, zástupcov MSP, dodávateľov energie, regulačných orgánov a iných príslušných aktérov). Podľa potreby by sa so zainteresovanými stranami mal zabezpečiť nepretržitý dialóg.

- X. Alternatívne riešenie sporov: Odberatelia by mali mať prístup k orgánom alternatívneho riešenia sporov špecializovaným na energetiku a mať podporu v sporoch o svojich právach a povinnostiach. To by malo platiť pre spory s dodávateľmi v súvislosti s nákupom a predajom elektrickej energie, s elektrárenskými a občianskymi energetickými komunitami a so stranami, s ktorými majú uzavreté dohody o spoločnom využívaní energie.
- XI. Integrita jednotného trhu s elektrinou: Opatrenia a mechanizmy zavedené členskými štátmi by mali zohľadňovať účinky na hospodársku súťaž, slobodu poskytovať služby a fungovanie vnútorného trhu s elektrinou s cieľom zabezpečiť spravodlivú a otvorenú hospodársku súťaž, rovnaké podmienky a dodržiavanie základných zásad, na ktorých jednotný trh spočíva.
- XII. Cezhraničný prístup k energii: Trh s energiou v Únii by sa mal ďalej integrovať, aby spotrebiteľia mohli uzatvárať zmluvy o dodávkach energie s jej dodávateľmi mimo svojho regiónu alebo členského štátu, a tak podporiť hospodársku súťaž, rozšíriť výber pre spotrebiteľov a znížiť ceny. To by sa malo podporovať najmä v pohraničných regiónoch, v ktorých sú energetické siete integrované. Členské štáty by mali zaistiť praktické opatrenia pre cezhraničný predaj, ako sú jasné a transparentné daňové pravidlá, minimálne požiadavky na službu, zjednodušenie administratívnych postupov a stanovenie jasných pravidiel ochrany spotrebiteľa a riešenie sporov.

POSTUP – GESTORSKÝ VÝBOR

Názov	Zmena smerníc (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 s cieľom zlepšiť koncepciu trhu s elektrinou v Únii			
Referenčné čísla	COM(2023)0148 – C9-0038/2024 – 2023/0077B(COD)			
Dátum predloženia v EP	14.3.2023			
Gestorský výbor dátum oznámenia na schôdzi	ITRE 29.2.2024			
Výbory požiadané o stanovisko dátum oznámenia na schôdzi	BUDG 29.2.2024	ECON 29.2.2024	IMCO 29.2.2024	
Spravodajcovia dátum vymenovania	Nicolás González Casares 11.4.2023			
Prerokovanie vo výbore	24.4.2023	23.5.2023	25.10.2023	28.11.2023
	7.12.2023	15.1.2024		
Dátum prijatia	19.7.2023			
Výsledok záverečného hlasovania	+: -: 0:	55 15 2		
Dátum predloženia	22.3.2024			

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

55	+
ID	Paolo Borchia, Rosanna Conte, Elena Lizzi, Antonio Maria Rinaldi
NI	Francesca Donato
PPE	Hildegard Bentele, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Dace Melbārde, Markus Pieper, Massimiliano Salini, Sara Skytvedal, Maria Spyraiki, Ivan Štefanec, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Renew	Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Susana Solís Pérez, Nils Torvalds, Emma Wiesner
S&D	Beatrice Covassi, Matthias Ecke, Niels Fuglsang, Jens Geier, Nicolás González Casares, Romana Jerković, César Luena, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Daniela Rondinelli, Nacho Sánchez Amor, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Michael Bloss, Damian Boeselager, Ignazio Corrao, Henrike Hahn, Niklas Nienass, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Manuela Ripa, Jordi Solé

15	-
ECR	Ladislav Ilčić, Zdzisław Krasnodębski, Johan Nissinen, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Robert Roos, Grzegorz Tobiszowski
ID	Marie Dauchy, Thierry Mariani
NI	Edina Tóth
PPE	François-Xavier Bellamy, Arnaud Danjean
Renew	Christophe Grudler
The Left	Marisa Matias, Marina Mesure

2	0
S&D	Robert Hajšel, Ivo Hristov

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania